

3516

R. von KIENITZ

ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΙΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΕΚΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΟΙΚΟΝΑ ΕΜΠΟΡ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

3516

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΝ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΔΗΜ. ΜΑΤΘΑΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

“ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΥΠΟΥ” — ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 36

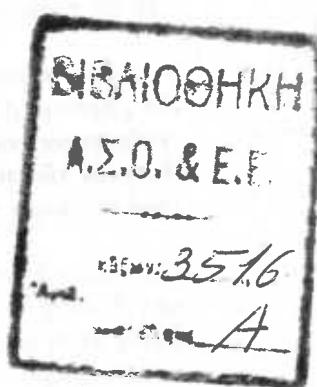

R. von KIENITZ

ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΙΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΕΝ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΔΗΜ. ΜΑΤΘΑΙΟΠΟΥΛΟΥ

Α Θ Η Ν Α Ι

"ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΥΠΟΥ.. — ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 36

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΑΤΑΞΑΙ ΤΑΞΙΔΙΑ
ΑΔΙΑΣ

ΥΟΥΔΟΤΟΙΧΑΓΩΓΑΙ ΜΗΑ
ΣΙΖΑ ΦΛΗΤΡΑ

ΕΙ Η ΒΙΟΚΕΙ ΙΩΣΗ ΝΟΜΟΓΕΝΗΣ
ΑΜΗΣΙΒΕ ΗΜΙΚΟΙ ΛΑΙΚΙΝΕΤ

ΣΙΝΕΙ ΡΟΥ Α
ΖΙΝΕΙΟΝ ΣΙΝΕΙ ΖΙΝΕΙΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
3510

Τεχνικὴ καὶ Νομικὴ Ἐστιστήμη ἐν τῇ Διοικήσει τῶν Σιδ)δρόμων.

“*Ταῦτα τοῦ ἀνωλέρου συμβούλου τῶν
Γερμανικῶν Σιδηροδρόμων κ. von Kienitz.*

Ἡ διὰ τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας ἀπαιτουμένη μάθησις, ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ κράτος κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως ἡτοι τὴν ὁργανωμένην ὅμιλα, δέον νὰ εἶναι αἱ γνώσεις ἑκείνων, οἵτινες δύνανται νὰ ἔννοήσουν ὡς ἄριστα τὴν οὐδίσιαν τῆς κρατικῆς ὁργανώσεως.

Προσταρασκευὴ δὲ διὰ τὴν κατανόησιν ταύτην εἶναι ἡ σπουδὴ τοῦ δικαίου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ διοίκησις τῆς πολιτείας διενεργεῖται ἀνέκαθεν παρ' ἀνδρῶν νομομαθῶν. Τὸ δτὶ εἰς περιόδους τεταραγμένων μεταβατικῶν καταστάσεων ἔχει ἄλλως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν διότι δικανών πάλιν ἐπιβάλλεται.

Ἄλλὰ διὰ τὴν νομικὴν εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ γνῶσις τῶν πραγματικῶν καταστάσεων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅποιων θεσπίζονται διὰ τὸν νομομαθὴ πραγματικὰ δεδομένα ἐν τῷ μέτρῳ καθ' ὃ δ ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς ἔκτείνεται καὶ πραγματοῦται ὑπὲρ τὴν ἀντίληψιν τῶν καθ' ἔκαστον ἀτόμων. Συχνάκις ἡ ἔκτιμησις τοῦ συνόλου τῶν γεγονότων, ἐπὶ τοῦ ὅποιου δέον νὰ στηρίζηται ἡ διοίκησις ἀπαιτεῖ πρὸς τῇ νομομαθείᾳ καὶ τῇ εἰς αὐτὴν ἀνηκούσῃ γενικῇ κατανοήσει καὶ ἰδιαιτέραν τινὰ γνῶσιν ἡτοι εἰδικὴν γνῶσιν πραγματικῶν τινων συνειδημῶν, οἵτινες διαφεύγουν τὸν νομομαθῆ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δο νομομαθῆς ὀφεῖλει νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν γνώμην τοῦ εἰδικοῦ ἐφ' ὅσον δὲ ἡ κρίσις ἀπαιτεῖ τὴν εἰδικὴν γνῶσιν, θὰ φανῇ εἰς τὸν ἐπιπόλαιον παρατηρητὴν ὅτι ἡ τυχὸν γενομένη ὁργάνωσις ἡ τὰ τυχὸν ληφθέντα μέτρα ὑπηγορεύθησαν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῆς εἰδικῆς γνώσεως. Ἀλλὰ κατὰ

βάθος τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εἰδικῆς γνώσεως, δεδομένου ὅτι αὕτη δὲν ἐμπεριέχει τὸ σύνολον τῶν γεγονότων, εἶναι μόνον εἰς ἔκ τῶν πολλῶν παραγόντων τοῦ συνόλου, ή δὲ ὁργάνωσις στηρίζεται ἐπὶ τῆς γνώσεως τοῦ συνόλου τῶν γεγονότων, ἀξιοῦ μάλιστα περαιτέρῳ τὴν συνάρτησιν αὐτοῦ ἐν τῷ συστήματι τῶν ἐν γένει κανόνων τοῦ δικαίου. Ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι ἐφημερίσις τις ἀναγγέλῃ ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἡθωάρδη, διότι ὁ ὡς πραγματογνώμων κληθεὶς ἰατρὸς ἀπέδειξε τὸ ἀκαταλόγιστον αὐτοῦ καὶ ἔξησφάλησε συνεπῶς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν προστασίαν τοῦ νόμου, ή ἐφημερίσις αὐτῇ παραβλέπει τὸ ὅτι ἡ πραγματογνωμοσύνη ἔλαβε τὴν σημασίαν αὐτῆς; τὸ πρῶτον διὰ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν δικαστῶν ὡς πρὸς τὴν γενικὴν ἀποψιν τῶν γεγονότων καὶ ὅτι ἡ ἀθλώσις τοῦ κατηγορουμένου δὲν εἶναι ἰατρικὴ ἀλλὰ δικαστικὴ ἐνέργεια.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ νομομαθὴς ἔκει ἐνθα οὗτος ἔχει ἀνάγκην τῆς ἴδιαζούσης μὴ προσιτῆς εἰς αὐτὸν εἰδικῆς γνώσεως, εἶναι ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμήχανος. Ἄλλα καὶ ὁ εἰδικὸς τυγχάνει ὡς πρὸς τὸν γενικὸν καθορισμὸν τῶν γεγονότων περισσότερον ἀμήχανος τοῦ νομομαθοῦς, παρ’ αὐτῷ δὲ παρατηρεῖται καὶ ἄλλο τι μειονέκτημα ἥτοι ἡ ἀδυναμία νὰ κρίνῃ τὰ γεγονότα κατὰ γενικὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπ’ αὐτῶν τὸ δίκαιον, οὗτως ὥστε νὰ προέλθῃ δόθη τις ὁργάνωσις, ἐνταῦθα πρόκειται δηλαδὴ ἐν τελευταίᾳ φάσει τῶν πραγμάτων περὶ κριτικῆς, διότι πρόκειται περὶ τοῦ διακανονισμοῦ, ἀντιμαχομένων συμφερόντων.

Τούναντίον ἡ εἰδικὴ γνῶσις κέκτηται κατὰ κανόνα δημιουργικὴν ἀξίαν, συνδεομένην ὡς εἰκὸς μὲ τὴν διάγνωσιν ἔξελικτικῆς τινὸς πορείας. Εἰς τὸν εἰδικὸν τὸ πρᾶγμα ἐμφανίζεται δπω; οὗτος θέλει νὰ μορφωθῇ. Κατὰ ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὸ θέμα ὁ ὑποκειμενικὸς παράγων τῆς ἀτομικότητος. Τοῦτο εἶναι προκειμένου περὶ δημιουργίας τινὸς πολυτιμώτερον τῆς κριτικῆς, δι’ ὃ καὶ αὐτὴ ἡ δημιουργία εἶναι θέμα τῆς εἰδικῆς γνώσεως, ἐφ’ ὅσον αὐτῇ ἀνήκει εἰς τὴν σφαιρανδραν αὐτῆς. Ἐὰν δημοσίας ἡ δημιουργία εἶναι ἀποκλεισμένη δηλαδὴ εἶναι κατάστασις καὶ συνεπῶς ἀντικείμενον τῆς κρατικῆς μερίμνης καὶ πραγματεύσεως, τότε κατὰ

τὸν μνησθέντα ἀγῶνα τῶν συμφερόντων ἡ ἀντικειμενικὴ δικαιοσύνη διαταράσσεται ὑπὸ τοῦ ὑποκειμενικοῦ παράγοντος τῆς ἀτομικότητος. Ὁ εἰδικὸς ὡς δημιουργὸς εἶναι κατ' ἀρχὴν μονομερής, εἶναι δὲ γνώστον ἐκ παλαιᾶς πείρας ὅτι ὅσον περισσότεροι ἔμπειρογνώμονες ὑπάρχουσιν εἰς ὑπόθεσίν τινα τόσον περισσότεροι γνῶμαι ἐκφράζωνται. Δι’ ὃ τὸ κράτος ἐπιμένει εἰς τὴν προϋπόθεσιν τῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ διοίκησιν αὐτοῦ διατελούντων συμβαλλομένων μερῶν, τῆς ὑπάρξεως νομικῶν γνώσεων. Καὶ αὐτὴ ἡ αὐτοδιοίκησις ἀκολουθεῖ ἐν γένει τὸ κράτος ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ.

Ταῦτα πάντα ἴσχύουσιν ἐν πρώτοις διὸ τὴν κρατικὴν διοίκησιν κατὰ τὴν πραγματικὴν τῆς λέξεως ἐκδοχήν. Ἀλλὰ ἡ σημερινὴ πολιτεία ἀνέλαβε καὶ καθήκοντα εὑρισκόμενα ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς πραγματικῆς πολιτειακῆς ἰδέας ὀλιγώτερον παρὰ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως τῶν ἀγαθῶν τοῦ λαοῦ, ἄλλαις λέξειν, μέγα μέρος τῆς σημερινῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας δὲν εἶναι μόνον πολιτειακὴ διοίκησις ἀλλὰ καὶ κοινωνικὴ οἰκονομική. Καὶ ἡ τελευταία διοίκησις καθορίζεται ὡς εἰκός, ὑπὸ τῆς κρατικῆς νομοθεσίας καὶ κατὰ τοῦτο τὰ πράγματα εὑρίσκονται κατ’ ἀρχὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, αἱ δὲ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι γενικαὶ ἀρχαὶ ἐφαρμόζονται δόμοίως καὶ ἐν προκειμένῳ. Ἀλλ’ ἐντὸς μιᾶς πραγματικῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως ἡ ἀντίθεσις τῆς νομικῆς πρὸς τὴν εἰδικὴν γνῶσιν γίνεται ἐν φείζονι μέτρῳ καταφανῆς. Ἀφ’ ἐνὸς ἡ εἰδικὴ γνῶσις ἀποκτᾷ ἐν προκειμένῳ μίαν πραγματικῶς εὑρυτέραν σημασίαν, ἀφ’ ἐτέρου δὲ ἡ νομικὴ γνῶσις ὑποχωρεῖ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῆς ἔναντι τῆς γενικῆς σημασίας, ἥν ἔχει ἐν τῇ πραγματικῇ διοικήσει τῆς πολιτείας.

Διότι αἱ ἐνταῦθα ἔξεταζόμεναι δργανώσεις δὲν συνδέονται ὅπως ἔκει πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν νομικῶν θεσμῶν ἀλλ’ εὑρίσκονται κατὰ μέγα μέρος ἐφ’ ὅσον αὗται δὲν ἀνήκουν ἐν γένει εἰς τὸ πεδίον τῶν εἰδικῶν γνώσεων εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς γενικῆς ἀνθρωπίνης τούτης. Καὶ αὕτη διφείλει νὰ ἐκγυμνασθῇ, ὥστε γεννᾶται τὸ ζήτημα ἐὰν ἐν ὅλῳ ἡ ἐν μέρει δύναται νὰ ἐκγυμνασθῇ ὡς πρὸς τὴν ἰδιοτυπίαν τῆς ἐπὶ μέρους οἰκονομικῆς διοικήσεως, περισσότερον διὰ τῆς νομικῆς ἢ τῆς εἰδικῆς γνώσεως.

Περὶ τοῦ ζητήματος τούτοι ἐπικρατεῖ ἐν τῇ σπουδαιοτάτῃ οἰκονομικῇ διοικήσει τοῦ κράτους, ἵτοι ἐν τῇ διοικήσει τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων ἀπὸ μακροῦ χρόνου ζωηρὸς ἄγων. Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ζῆτημα δὲν τίθεται ὡς ἔπειρε πάντα τῶν νομικῶν μεμοριφωμένων διοικητικῶν ὑπαλλήλων.

Δέχονται κυρίως αὐτοὺς ὡς νομικοὺς συμβούλους μόνον διάσκις πρόκειται περὶ τῆς λύσεως καθαρῶς νομικοῦ ζητήματος. Τοιουτορόπως ὁ ἄγων λαμβάνει προσωπικὴν κατεύθυνσιν ἀποκλίνουσαν τοῦ ζητήματος. Καίτοι κατὰ τύπους προτείνεται μία πραγματικῶς νέα κατεύθυνσις τῆς διοικήσεως, ἣ κατεύθυνσις ὅμως αὗτη ἀποσκοπεῖ τελικῶς τὴν εἰς τοὺς τεχνικοὺς ἀπόδοσιν τῆς καθοριστικῆς ἐπιφρόνης ἐν τῇ διοικήσει. Κατὰ βάθυς δὲν πρόκειται περὶ δργανωτικοῦ ἄγωνος ἐν προκειμένῳ, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ κοινωνικοῦ δοτικοῦ καὶ ἐνταῦθα, δπως καὶ πανταχοῦ διεξάγεται διὰ τὴν ἐπικράτησιν.

Ἴνα διαγγώσωμεν τοῦτο, δέον ἐν πρώτοις νὰ ἔξετάσωμεν τὴν παροῦσαν κατάστασιν, ἵτοι τὸν τρόπον καθ' ὃν τὸ ἔργον τῆς διοικήσεως τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων κατανέμεται εἰς τοὺς νομικῶς μεμοριφωμένους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρους τεχνικοὺς καὶ τὴν σχέσιν καθ' ἣν ἡ διοικήσις διακατέχεται ὑπὸ τῶν δύο τούτων ὑπαλληλικῶν ὅμαδων. Ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτως πρὸς πάσας τὰς μέχρι τοῦδε διοικήσεις σιδηροδρόμων μέχρι λεπτομερειῶν ἵτοι δτι τὰ ἀνωτέρω δὲν δύνανται νὰ λεχθοῦν ὡς πρὸς δλόκληρον τὴν σημερινὴν διοικησιν τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ αἱ λεπτομέρειαι δλίγην σημασίαν ἔχουν ὡς πρὸς τὴν συνολικὴν κρίσιν, τίθεται ὡς βάσις ἡ διάταξις τῆς μέχρι σήμερον Πρωσσικῆς διοικήσεως τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων, ἥτις εἶναι καὶ ἡ μεγαλυτέρα ἐπὶ μέρους διοικήσις τοῦ κράτους δεδομένου δτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄγων ἀκριβῶς ἔγεννήθη καὶ διεξάγεται ἐν τῇ διοικήσει ταύτῃ, δι' ὃ καὶ δέον νὰ παραδεχθῶμεν δτι ἡ θέσις τῶν τεχνικῶν ἀλλαχοῦ δὲν εἶναι τούλαχιστον δυσμενεστέρα.

Ἐνταῦθα ἡ κατανομὴ τῆς ἐργασίας γίνεται κατ’ ἀρχὴν ὡς ἔξης: ὁ διακανονισμὸς τῶν νομικῶν σχέσεων αἵτινες πηγάζουν ἐκ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν σιδηροδρόμων καὶ ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν ἡτοι τὰ τιμολόγια καὶ οἱ κανονισμοὶ τῆς μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων, ἡ οἰκονομικὴ δργάνωσις καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ προσωπικὸν συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς μερίμνης περὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας τῶν ὑπηρετούντων ἀνανίθενται εἰς τοὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους· τούναντίον αὐταὶ αὐταὶ αἱ ἐγκαταστάσεις τῶν σιδηροδρόμων καὶ τὸν πρὸς αὐτοὺς συνδεομένων κανασκευῶν συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν ὡς καὶ ἡ διοίκησις τῆς κινήσεως τῶν σιδηροδρόμων εἰς τοὺς πολιτικοὺς μηχανικοὺς καὶ τέλος αἱ ἀτμάμαξαι καὶ μηχανολογικαὶ ἐγκαταστάσεις μετὰ τῶν συγγενῶν πρὸς αὐτὰς κλάδων, ὡς ἡ ἡλεκτροτεχνία ἡ προμήθεια τῶν μέσων τῆς τεχν. ἐκμεταλλεύσεως καὶ τῶν ὄντων ὡς καὶ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐργοστάσια, εἰς τοὺς μηχανολόγους. Τὰ ἐργοστάσια εἶναι πράγματι μόνον τυχαῖον ἔξαρτημα ὅπερ ὡς τοιοῦτον δὲν ἀνήκει εἰς τὴν διοίκησιν τῶν μεταφορῶν. Διότι αὕτη καίτοι ὑπολογίζει ἐπὶ τῆς προμηθείας καὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν μέσων τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἐντούτοις θεωρεῖ τὴν πραγματικοίην της εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς ὡς θέμα βιομηχανίας, ἥτις αὐτῇ καθ’ ἔαυτὸν εἶναι ἔνεγκ πρὸς τὴν διοίκησιν μεταφορῶν. Οὐδέποτε γεομανικὲς σιδηροδρομοὶ κατεσκεύασε ποτὲ μόνος τὰς ἀτμομηχανὰς καὶ τὰ ὄχηματά του. Μόνον ἐπειδὴ εἶναι ἀτυχὲς νὰ καταφεύγῃ τις δι’ ἐκάστην βλάβην, ἥτις προσγίγνεται κατὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν σιδηροδρόμων, εἰς τὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς αὐτῶν ἰδρυθησαν ἵδιαι ἐπισκευαστικαὶ ἐγκαταστάσεις αἵτινες βαθμηδὸν κατὰ τὸ μέτρον τῆς δράσεώς των καὶ κατὰ τὸ εἶδος τῶν ἀπαιτουμένων ἐργασιῶν ἔξειλίχθησαν εἰς τὰ σημερινὰ σιδηροδρομικὰ ἐργοστάσια, ἔμειναν ὅμως πάντοτε ἐγκαταστάσεις ἐπισκευαστικαί. Ως πρὸς δὲ τὰς ἐγκαταστάσεις μεταφορῶν τὰ ἐργοστάσια ταῦτα δὲν εὑρίσκονται εἰς μεγαλητέραν σχέσιν ἔκεινης ἥτις συνδέει τὴν ναυτιλίαν πρὸς τὰ νεώρια.

Πρὸς τούτοις ἡ συνολικὴ δργάνωσις τῆς διοικήσεως εἶναι συγκεκροτημένη οὕτως ὡστε ἔξαιρουμένης τῆς τυχὸν ἐπεικάσεως ἐκ μέρους τοῦ ‘Υπουργείου νὰ διενεργῆται ὑπὸ

τοπικῶν σιδηροδρομικῶν ὑπηρεσιῶν ἐκμετάλλευσεως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κινήσεως τὴν διατήρησιν τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τὴν κατασκευὴν καὶ συμπλήρωσιν τούτων. ‘Υπηρεσίαι ἔλξεως διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀτμομηχανῶν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων. ‘Υπηρεσία μεταφορῶν διὰ τὸν διακανονισμὸν τῶν μεταφορῶν καὶ τῶν σχετικῶν πρὸς ταύτην.

Καὶ τὰ ἔργοστάσια διευθύνονται καθ' ὅμοιον τρόπον, ὑπὸ ὑπηρεσιῶν. Πρὸς τούτοις ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ὑπηρεσίαι ἀποσκοποῦσαι τὸν ἔλεγχον τῶν παρὰ τῆς ἴδιωτικῆς βιομηχανίας παρεχομένων μέσων ἐκμετάλλευσεως καὶ κατασκευαστικῶν ὑλῶν ὡς καὶ ὑπηρεσίαν κατασκευῶν διὰ κατασκευὰς νέων γραμμῶν. Μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ὑπηρεσιῶν μεταφορῶν ἡ διοίκησις τῶν ὅποιων δὲν ἀπαιτεῖ μεγάλην μόρφωσιν δι' ὃ καὶ ἀνατίθεται εἰς μέσης μօρφώσεως πρακτικούς, πάντα τὰ γραφεῖα ταῦτα χρειάζονται ὡς προϊστάμενον κατὰ κανόνα τὸν ἐπιστήμονα. ‘Ἐν προκειμένῳ ὑπάρχουσι δλίγα μόνον σημαντικὰ γραφεῖα διευθυνόμενα ὑπὸ πρακτικῶν μέσης μօρφώσεως. ‘Ἐν τῇ ὁργανώσει ταύτῃ ἐν μόνον μέρος ἐκ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ κλάδου εὑρίσκεται ἐν τῇ ἐκτὸς τοῦ Κέντρου διοικήσει τὸ δὲ ἔτερον ἀσχολεῖται μὲ τὴν διοίκησιν ἐνῷ ὃ μὴ ἐπιστήμων διοικητικὸς ὑπάλληλος ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἐκτὸς τοῦ Κέντρου διοικήσει μόνον ὡς ὑπάλληλος διευθύνων γραφεῖον μεταφορᾶς τοῦθ' ὅπερ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν μόρφωσίν του. Η ὁργάνωσις δὲ αὕτη ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀνάγκην, οὔτως ὥστε δυσκόλως δύναται νὰ μεταβληθῇ. Καὶ εἰς περίπτωσιν κοδ' ἦν τὰ διάφορα γραφεῖα ἡδύναντο νὰ ἔνωθῶσι εἰς συγκεκροτημένας ἔνιαίας τοπικὰς ἀρχὰς δ τοπικὸς παράγων ὡς τοιοῦτος θὰ ἔμενεν ἀπαραίτητος, ἡ δὲ καλούμενη ἀποκέντρωσις τῆς διοικήσεως καθ' ὃν τρόπον αὕτη ἀπαιτεῖται πολλαχῶς θὰ ἥδυνατο νὰ ὀδηγήσῃ μόνον εἰς τὴν μεταβίβασιν ἀρμοδιότητος ὑπουργικῆς εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς ἀρχὰς ἢ εἰς ἄλλας ἐνδιαμέσους διοικήσεις (γενικὰς διευθύνσεις), ἀλλὰ δὲν θὰ ὠδήγηι ὡς νοεῖται οὕκωθεν εἰς ἔνεργειάν τινα εὑρυτέρας ἀποκέντρωσεως. ‘Ο διορισμὸς τοῦ τεχνικοῦ γίνεται κατὰ τὸ κρατικὸν πρόγραμμα, ἐν πρώτοις ὡς προϊστα-

μένου γραφείου ή ώς ἐπιμηχανικοῦ⁽¹⁾). Τοῦτο ἔχει ώς ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι διοισθεῖς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐὰν δὲν τύχῃ τῆς προαγωγῆς μένει ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἰσοβίως. Τούναντίον διοικητικὸς ὑπάλληλος τοῦ δποίου ή πρωσωρινή ἀπασχόλησις ώς προϊσταμένου γραφείου μεταφορᾶς παριστᾶ μίαν προπαρασκευαστικὴν χρησιμοποίησιν εὐδίσκει τὴν πρώτην προγραμματικὴν θέσιν αὐτοῦ ἀμέσως ώς μέλος ἔκτος τοῦ κέντρου ἀρχῆς (διευθύνσεως). Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εὑρούν τινες καταφρόνησιν τινα τῆς τεχνικῆς καὶ ἡγεθησαν παράπονα διὰ τὸν τεχνικὸν λευκότοιχα γέροντα, ὅστις ἀναγκάζεται νὰ κύττῃ τὸν αὐχένα πρὸ τοῦ νεαροῦ συμβούλου τοῦ κράτους, ⁽²⁾ ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὑπερβολικὸν διότι δὲν ἔξαιρεται δ σύμβουλος τοῦ κράτους, ἀλλ᾽ ή ὑπὸ τοῦ προέδρου ⁽³⁾ διευθυνομένη ἀρχή, (Γενικὴ διεύθυνσις) περὶ δὲ καταφρονήσεως ἔκει ἔνθα πρόκειται περὶ πραγματικῆς ἀνάγκης οὐδεὶς δύναται νὰ γίνη λόγος. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ τὸ παράπονον κατὰ τὴν προτέραν ὁργάνωσιν ἦτο δπωσδήποτε δεδικαιολογημένον κατὰ τοῦτο ὅτι δ μὴ προαγόμενος πλὴν τοῦ ὅτι δὲν λαμβάνει ἀιώτερον τίτλον, χάνη κοὶ τὸ πλεονέκτημα τῆς μισθοδοσίας ὅπερ περιέρχεται μόνον εἰς τὰ παλαιότερα μέλη τῆς διοικήσεως, ἀλλὰ τὸ μειονέκτημα τοῦτο ἀπεσοβήθη διὰ τοῦ νέου κανονισμοῦ προσωπικοῦ. Εἰς τὸ μέλλον δ προϊστάμενος γραφείου καὶ τὰ μέλη τῆς διευθύνσεως θὰ εἶναι ίσοι κατ' οὐσίαν, δ προϊστάμενος γραφείου ἔχει πρὸς τούτοις τὸ πλεονέκτημα τῆς δωρεάν κατοικίας. "Οθεν ἐφ' ὅσον δὲν λαμβάνεται ὑπὸ δψιν δ προβιβασμὸς εἰς τὰς ἀνωτέρας θέσεις, ὅστις προϋποθέτει ἐν γένει τὴν θέσιν διευθύνσεως καὶ ὅστις συχνάκις δὲν ἐπιτυγχάνεται οὕτε παρὰ τοῦ διοικητικοῦ ὑπαλλήλου οὕτε παρὰ τοῦ τεχνικοῦ, ή ἐκλογὴ μεταξὺ τῶν θέσεων προϊσταμένου γραφείου καὶ μέλοις τῆς διοικήσεως, δὲν θὰ εἶναι εἰς τὸ ἔξης παρὰ ζήτημα ἀρεσκείας, ἐν περιπτώσει δὲ μὴ προαγωγῆς ή κατάστασις τοῦ προϊσταμένου γραφείου εἶναι βεβαίως περισσότερον εὐχάριστος.

(1) Regirungsbaumeister.

(2) Regierungsrat.

(3) Eisenbahndirectionspraesident.

Ἡ εἰκὼν ὅμως μεταβάλλεται ἂμα ὡς τεθῇ ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τοῦ προβιβασμοῦ. Λόγῳ τῆς καταλήψεως τοῦ τοπικοῦ παράγοντος ἡ ὅμας τῶν τεχνικῶν ἔχει μεγαλύτερον στάδιον δράσεως παρὰ ἡ ὅμας τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ὁ ἀριθμὸς τῶν ὅποιων μετράται μόνον κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τοπικῆς ἀρχῆς. Ἐνῷ 300 μόνον ἀνώτεροι διοικητικοὶ ὑπάλληλοι ἵστανται ἀντιμέτωποι πρὸς 1200 ἀνωτέρους τεχνικοὺς ἐν ἀναλογίᾳ 1 : 4, ἐν ταῖς ἐκτὸς τοῦ Κέντρου διοικήσεσιν, ἡ μὲν διοικητικὴ ὅμας ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ 207 ἡ δὲ τεχνικὴ ὑπὸ 310. Οἱ ἀνώτεροι κυβερνητικαὶ σύμβουλοι⁽¹⁾ ἀποτελοῦσιν ἐν ἕκατέρῳ τῶν ὅμάδων τὸ 1)5 τῶν ἀριθμῶν, ἀρά, εὐρίσκονται ἕκατέρων ἐν τῇ αὐτῇ σχέσει 2 : 3 εἰς δὲ τὰς ἀνωτέρας θέσεις τῶν προέδρων⁽²⁾ καὶ τοῦ ὑπουργείου ἡ ἀναλογία εἶναι περίπου 1 : 1. Τὸ δτὶ αἱ μισθοδοσίαι κανονίζονται κατὰ τὴν ἀνωτέρω μνημόνευθεῖσαν κατανομὴν τῶν σφαιρῶν τῆς ἐργασίας καὶ τὸ δτὶ δὲν δίδονται πρὸς αὔξησιν τῶν θέσεων εἰς τοὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους· πειταὶ θέσεις εἶναι ἀναμφίβολον.

Οἱ τεχνικοὶ προσπαθοῦν λαμβάνοντες πρὸ δὲ φθαλμῶν τὴν σημασίαν τῆς σφαιρᾶς ταύτης τῆς ἐργασίας ν' αὐξῆσουν τὴν βάσιν τῶν ἐλπίδων των κατὰ τοῦτο δτὶ θέτουσιν ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς εἰς αὐτοὺς ἐντεταλμένας ἐργοσίας. Θέλουν δηλαδὴ νὰ καταλάβουν αὐτοὶ τὴν σφαιραντῆς δράσεως τῶν πρώτων.

Δὲν πρότει νὰ παραγνωρισθῇ τὸ δτὶ πρότερον αἱ θέσεις ἐκεῖναι αἱ ὅποιαι δίδονται εὐλόγως εἰς τοὺς τεχνικοὺς ἐν τῇ διοικήσει συγκάκις ἐπεφυλάσσοντο καὶ ἐδίδοντο μετά τινος δισταγμοῦ, οὕτως ὥστε οὗτοι ἡναγκάζοντο νὰ κατέλθωσιν εἰς ἥγῶνα. Ἰδίᾳ δὲ κανῶν τῆς προτέρας γραφειοκρατίας καθ' ὃν δὲν ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς παρὰ τὸ τέταρτον ἢ τὸ πολὺ τὸ τρίτον τῶν προεδρικῶν θέσεων, ἐγένετο πρόξενος δεδικαιογημένης πικρίας, ἐπειδὴ δὲ συνέβη ὥστε λόγῳ τοῦ περιέργου τούτου «περιωρισμένου δρόθρου» ἔξοχοι τεχ-

(1) Oberräte.

(2) Πρόεδρος διευθύνσεως (Eisenbahndirectionspräsident), καλεῖται παρὰ τοὺς Γερμανικοὺς σιδηροδρόμους ὁ προϊστάμενος διευθύνσεως ἢ Γενικῆς Διευθύνσεως.

νικοὶ νὰ μείνωσιν ἄνευ θέσεως ἐνῷ αὗται κατελαμβάνοντο ἀκριβῶς παρ' ἀσημάντων διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἥρκεσεν ἡ ἀπλὴ ἀνθρωπίνη σύγκρισις δπως δώσῃ εἰς τὴν προσωπικὴν δυσαρέσκειαν τὴν κατεύθυνσιν ἔναντίον τοῦ ἔτερου εἶδους τῆς μόρφωσεως.

Εἰς μίαν θέσιν, διὰ τὴν δποίαν δ ποτὲ ἵκανώτατος καὶ πεπροικισμένος μὲ πρωτοβουλίαν εἶναι μόνον ἀρχετὰ καλός, πᾶν τοιοῦτοε ἀριθμητικὸν δριόν εἶναι ἐσφαλμένον. Ὡπωσδήποτε δὲν θὰ περιορίσῃ τὸν τεχνικὸν πόθον τὸν δποίον ἀπαιτοῦν πᾶσαι αἱ προεδρικαὶ θέσεις διότι θεωρεῖ ὡς προεξάρχουσαν τὴν τεχνικὴν μόρφωσιν ὡς εἰδικῶς σχετιζομένην πρὸς τὴν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων, τὴν δὲ ἔτεραν μόρφωσιν θ' ἀνεχθῆ μόνον ἐν τῷ πλαισίῳ νομικῆς γνωμοδοτήσεως, ὡς πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ διὰ τὴν διοίκησιν ἄνευ ἀξίας. Ἐάν δὲ πόθος οὗτος πράγματι εἶναι δεδικαιογημένος θὰ δειχθῇ ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἐργασίας, ἥτις δίδεται εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς διοίκησεως.

Ἡ πραγμάτευσις τῶν νομικῶν σχέσεων τῶν ἐκπηγαζουσῶν ἐκ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῆς διευθύνσεως αὐτῶν ὡς μέσων μεταφορᾶς, περιλαμβάνει μίαν σφαῖραν τὴν δποίαν καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ τεχνικοὶ θεωροῦσι ὡς ἐντελῶς πρὸς αὐτοὺς ἔνην διὸ καὶ παραπέμπουσι ταῦτην εἰς τὸν καλούμενον νομικὸν σύμβουλον.

Ἐν προκειμένῳ ἡ πραγματικὴ νομικὴ ενδίσκεται εἰς τὴν θέσιν της. Κρατικὴ νομικὴ θέσις τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῶν σχετιζομένων πρὸς αὐτούς, ἡ εἰς τὸ ἴδιωτικὸν δίκαιον τῶν τοπικῶν σιδηροδρόμων, τὸ δικαίωμα τῆς κατασκευῆς γραμμῶν. τῆς οἰκοδομήσεως, ἡ ἐποπτεία τῶν οἰκοδομημάτων, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως, τῆς ἐγγυήσεως, τῆς φορολογίας, πρὸ παντὸς δὲ αἱ συμφωνίαι τῆς μεταφορᾶς, ταῦτα πάντα, εἶναι θέματα διὰ τὰ δποία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλλείπῃ δ νομικῶς μεμορφωμένος διοικητικὸς ὑπάλληλος.

Άλλος ἐὰν μία τόσον οὖσιώδης καὶ συγχρόνως τόσον πολυμερῆς ἐργασία-ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ ἐνδὸς τρίτου καὶ πλέον τῶν διοικητικῶν θέσεων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν—δέον νὰ τελῆται παρ' ἔξωτερικῶν συνεργατῶν, καὶ ἀν οὗτοι εἶναι δικηγόροι ἡ τεχνικὸν τότε ἡ διοίκησις θὰ στερηθῇ τοῦ ὅλικοῦ περιεχομένου αὐτῆς καὶ θὰ παύσῃ νὰ ἐνεργῇ ὡς τοιαύτη.

Διότι ἔὰν αἱ βασικαὶ ἀποφάσεις λαμβάτωνται παρὰ τοῦ μὴ εἰς τὴν διοίκησιν ἀνήκοντος ἔξωτερικοῦ συνεργάτου, τὰ δὲ διοικητικὰ μέτρα παριστῶσι μόνον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ξένων ἀποφάσεων, τότε αὐτὴ ἀὕτη ἡ διοίκησις εὐδίσκεται περὶ τὸ τέρμα τῆς. "Οθεν ὅσον ὀλίγον νοητὸν καὶ ἄν εἶναι τὸ μέτρον αὐτὸν καθ'" ἔαυτὸν εἶναι ἀκόμη ὅλιγώτερον σαφές τι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον θὰ ὑπῆρχεν ὕφελος, εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν τεχνικῶν. Διότι δεδομένου ὅτι οὗτοι δὲν δύνανται νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις, τὸ σύνολον τῶν ὑπαλλήλων, θὰ ὑφίστατο ἀντίστοιχον ἐλάττωσιν ἐπομένως θὰ ἐμειοῦτο καὶ ἡ σχετικὴ δυνατότης προβιβασμοῦ. Ἡ δὲ παρηγορία ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τούλαχιστον θὰ ἡδύναντο νὰ δίδωσὶ διαταγὰς εἰς τοὺς ἔξωτερικοὺς συνεργάτας ἐν τῇ εἰς τεχνικὸν κατασκευαστικὸν γραφείον ἐκπεσούσῃ διοικήσει θὰ ἐξηφανίζετο, δεδομένου ὅτι οἱ αὐτονομιζόμενοι κυρίαρχοι μὴ ἐννοοῦντες τὰ πράγματα θὰ διφοροῦντο ὑπὸ τῶν νομιζομένων ὑποτελῶν.

Ἡ καλούμένη διοίκησις τῶν γραμμῶν, θὰ εὐδίσκετο ἀναφορικῶς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ὁργάνωσιν τῆς ἐγκαταστάσεως, ἥτοι τὴν πραγματικὴν σφαῖραν τῶν ἀνωτέρων συμβούλων τῆς διοικητικῆς ὁμάδος, εἰς τοὺς δρούσους πρὸς τὸ συμφέρον ἑνιαίας ἐποπτείας τῆς οἰκονομίας δίδεται θέσις, ἐν τῇ αὐτῇ περίπον σχέσει, ἐν ἣ διατελεῖ ὁ 'Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐν τῷ 'Υπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἔνταῦθα δὲν πρόκειται ὅπως κατὰ τὴν διοίκησιν γραμμῶν ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ μόνον περὶ καθαρῶς νομικῆς ἀλλὰ πάντως αὐτὴ αὐτῇ ἡ ἐργασία δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ὅρθῶς μόνον ὑπὸ νομομαθῶν.

"Οπως αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη χρησιμοποιεῖ μέγαν ἀριθμὸν δικαστῶν οὐχὶ πρὸς ἀπονομὴν τοῦ δικαίου, ἀλλὰ πρὸς ἔξαρχισμὸν γεγονότων μὲ τὴν νομικὴν κατανόησιν τῶν συνεπιών αὐτῶν, οὕτω καὶ ἡ διοίκησις τῶν σιδηροδρόμων χρησιμοποιεῖ τὸν νομικῶς μεμορφωμένον διοικητικὸν ὑπάλληλον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων τῆς διοικήσεως, πρὸς πραγματοποίησιν τῶν κατ' εἰδος δικαίου λαμβανομένων οἰκονομικῶν ἀποφάσεων καὶ πρὸς πρόβλεψιν καὶ ἀπόφασιν σχετιζομένην πρὸς τὰ καθήκοντα τὰ ἐκ τοῦ νόμου πηγαῖζοντα, ἔφ' ὅσον ταῦτα γεννῶνται.

¹ Εννοεῖται ἐφ' ἑαυτοῦ ὅτι πρὸς τὴν διοίκησιν σχετίζονται καὶ πολλὰ ἄτιγα δὲν εἶναι κατ' ἔξοχὴν νομικὰ ἀλλὰ ζητήματα τοῦ κοινοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἡ ὁὐθμισις τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας ἢ ἐποπτεία τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος κτλ. ² Εν ταύτοις δὲν θὰ ἥτο δρῦδας νὰ χωρίσωμεν τὰς δευτερευούσας ταύτας ἐργασίας ἀπὸ τοῦ κυρίου ἀντικειμένου, τεχνικῶς, μήχαν δὲ ἀλλως θὰ παρεῖχεν εἰς τοὺς τεχνικοὺς ὠφέλειαν. ³ Εκ γένει εἶναι γνωστὸν—οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν τῶν πολιτειῶν καὶ τῶν κοινοτήτων—ὅτι διὰ τὴν οἰκονομίαν διοικήσεως μεμορφωμένος θεωρεῖται κατὰ κανόνα ὡς ὁ καταλληλότερος κατὰ ὅτι δὲν ἔκλεγεται ἐν πάσει περιπτώσει ὁ τεχνικός. Διότι ἀκριβῶς καὶ εἰς μεγαλοφυεῖς διοικήτας τεχνικῶν δργανισμῶν ἡ πειρατα ἐδίδαξεν ὅτι διὰ τὴν σταθερότητα τῆς συνολικῆς οἰκονομίας τῆς διοικήσεως εἶναι λογικώτερον νὰ μὴ θεωρεῖται ὡς ἀρμόδιος ὁ τεχνικός, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πρὸς την τεχνικὴ δημιουργικὴ ἀρχὴ καὶ ἀλλη κρίσις μὴ ἐπηρεαζομένη μόνον ὑπὸ τοῦ τεχνικοῦ.

Οὕτω γεννᾶται ζήτημα τι, ὅπερ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εἰκόνος δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἀνεξέταστον. ⁴ Η ἀντίταξις ἀλλης κρίσεως σημαίνει βεβαίως ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν δημιουργίαν κριτικὸν ἔλεγχον, ὁ ἔλεγχος δ' οὗτος ἀσκεῖται οὐ μόνον ὑπὸ οἰκονομικήν ἀποψιν ὑπὸ τοῦ οἰκονομικῶν διοικητοῦ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ γραμμῶν ἐφ' ὃσον θίγεται τὸ πεδίον τῆς δράσεώς του. ⁵ Εν τῇ καλούμενῃ συνεργασίᾳ τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων εὑρίσκεται οὖσιώδης λόγος τῆς πικροίας τῶν τεχνικῶν οἰτινες διατυπώνουν ἡγανακτισμένοι τὸ παράπονον ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον στενοῦνται ἐν τῇ ἵκανότητι τῆς δράσεώς των καὶ ὅτι ἐμποδίζονται ἐν τῇ ἀμύλῃ τῶν δύο ὀμάδων ὑπὸ μιᾶς πράγματι περιττῆς πάρακαλύσεως ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἀντιπάλου. ⁶ Άλλ' ἡ ἀντίληψις αὗτη δὲν ὑπερβαίνει μόνον τὴν πραγματικὴν ἀνάγκην τῆς διοικήσεως, ἀλλ' εἶναι καὶ αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἡμαρτημένη. ⁷ Εν πρώτοις, δὲν πρόκειται μόνον μονομερῶς περὶ συνεργασίας τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἔναντι τοῦ τεχνικοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ τεχνικῆς συνεργασίας ἔναντι τούτου. ⁸ Εὰν ἡ τεχνικὴ ἐργασία ἥτις δὲν περιορίζεται εἰς τὴν καθα-

φὰν τεχνικήν, ἀλλ' ἐν τῷ πλαισίῳ αὐτῆς ἄπιεται καὶ τῆς διοικήσεως συνδέεται πρὸς τὴν συνεργασίαν τοῦ διοικητικοῦ ὑπαλλήλου, ἐφ' ὃσον οὗτος λαμβάνῃ ὥπ' ὅψιν τὴν νομικὴν ἀπόψιν τοῦ ἀντικειμένου ἢ τὸ οἰκονομικὸν τελικὸν ἀποτέλεσμα, καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ διοικητικὸς ὑπάλληλος ἔξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ τεχνικοῦ ἐφ' ὃσον θίγεται τὸ πεδίον τῆς δράσεώς του, κεῖται δὲ ἐν τῇ φύσει τῆς διοικήσεως τῶν σιδηροδρόμων τὸ ὅτι κατὰ τὴν δρᾶσιν αὐτῶν οἱ δύο κλάδοι, τῆς διοικήσεως καὶ τῆς τεχνικῆς συνδέονται πολλαχῶς πρὸς ἄλλήλους. Ἡ κατασκευὴ ἔργου τινὸς ἐπὶ παραδείγματι συνδέεται τόσον πρὸς νομικὰς καὶ διοικητικὰς ἀπόψεις ὃσον καὶ ἡ ἔκτελεσις σχεδίου τινὸς πρὸς τὴν τεχνικὴν δργάνωσιν.

Κατὰ ταῦτα ἡ συνεργασία σημαίνει καθ' ὀλοκληρίαν κοινὴν δρᾶσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἴσων δικαιωμάτων, τὰ δόποια ἐν περιπτώσει ἀνάγκης δέον νὰ καθορίζωνται ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προϊσταμένου προέδρου, (¹) δὲν εἶναι δὲ ἔλεγχος Ἐποπτεία τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δέ. Ἐκαστος εἶναι ἐν τῷ πεδίῳ τῆς δράσεως αὐτοῦ αὐτοτελῆς καὶ ὑπεύθυνος, ἔξαρτᾶται δὲ μόνον ἐκ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἄλλου ἐφ' ὃσον, δ' ἄλλος οὗτος, διφείλει νὰ κρίνῃ πάλιν ὑπευθύνως ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἡ σφαῖρα τῆς ἔργασίας αὐτοῦ συνδέεται μετὰ τῆς ἄλλης. Διὰ λογικῆς συνεννοήσεως τὸ πρᾶγμα κανονίζεται ἀφ' ἕαυτοῦ ἀκριβῶς ἀναλόγως τῆς τεχνικῆς ἢ διοικητικῆς σημασίας ἢν ἔχει ἐν μονομερῇ τινι περιπτώσει, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι κατὰ τὴν κατασκευὴν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, δ' τεχνικὸς ὑπάλληλος φρουγτίζει περὶ τῆς ἔγκαταστάσεως καὶ διοικητικὸς περὶ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἐδάφους, μόνον ἐφ' ὃσον ἐνδιαφέρεται ἀμέσως εἰς μίαν δεδομένην στιγμήν.

Τὸ σύστημα τῆς συνεργασίας τῆς καλουμένης κοινούπηροςίας ἰσχύει ἄλλως οὐ μόνον, μεταξὺ διοικητικῶν καὶ τεχνικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ἔξισον μεταξὺ διαφόρων τεχνικῶν ἢ διαφόρων διοικητικῶν κύκλων ἰσχύει μάλιστα κυριώς γενικότατα καὶ περὶ ὀλοκλήρου τῆς διοικήσεως τοῦ κράτους ἐφ' ὃσον φαίνεται ἀποκλειόμενον ὅτι τὸ ἄτομον δύναται νὰ ἀντιληφθῇ πάσας τὰς ἀπόψεις τοῦ δημοσίου βίου

(¹) Γενικοῦ Διευθυντοῦ ἢ Διευθυντοῦ βλ. ἄν. σελ. 9 σχολ.

αῖτινες ἐν μονομερεὶ περιπτώσει δέον γὰ ληφθῶσι πρὸ
δόφθαιλμῶν. Τὸ ἀνωτέρῳ μημονευθὲν ὑποκειμενικὸν μονο-
μερὲς εἴδος τῆς τεχνικῆς σκέψεως ἐπιδιώκει τὴν ἔξεύρεσιν
βλάβης τινὸς τῆς ἀτομικότητος, διότι ἀντικειμενικῶς δὲν
εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ διατὶ ὁ ὑπάλληλος ὅστις ἄλλως
εἶναι ἔκτεθεμένος εἰς τὴν κριτικὴν τῆς δημοσιότητος, δὲν
δύναται νὰ ἀνεχθῇ τὴν κριτικὴν αὐτῆς, δὲν δύναται
νῦν ἀνεχθῇ τὴν κριτικὴν τοῦ συναδέλφου του καὶ δῆ,
ἐφ' ὅσον ἡ κριτικὴ αὕτη ἐκπηγάζει ἀπὸ καθήκοντος πραγ-
ματικῶς ἐπιβεβλημένου. "Ἄλλως ἡ διοίκησις θὰ περιορίσῃ
τὴν συνεργασίαν πρὸς ἕδιον ἑαυτῆς συμφέρον, ἵνα ἔξοικονο-
μήσῃ διπλῆν ἐργασίαν. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο οἱ ἐντελῶς
δικηγόροι, οἵτινες μέχρι τοῦ 1895 εὑρίσκοντο ἐν τῇ διοι-
κήσει τῶν σιδηροδρόμων ἐπαύθησαν, ἡ δὲ ἀνάγκη διοικητι-
κῶν ὑπαλλήλων καλύπτεται ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀποκλει-
στικῶς ὑπὸ ὑπαλλήλων, ἔχοντων δικαστικὴν δικαιοδοσίαν
ἵνα ἔκαστος εἶναι ἐν τῇ σφοῖρο τῆς δράσεως αὐτοῦ συγχρό-
νως καὶ νομικὸς (Justitiar). Ἡ ἀξίωσις ἀντικαταστάσεως
διοικητικῶν ὑπαλλήλων διὰ δικηγόρων (Justitiar) δύναται νὰ
συνδεθῇ μὲ τὴν ἀπόχρουσιν τῆς συνεργασίας μόνον, ἐὰν ὁ
νομικὸς δύναται νὰ ἔχει προτείη τὸν τεχνικὸν τομέα καὶ νῦν
ἀναλάβῃ την φλῶς τὴν εὐθύνην ἔνων καθηκόντων, ἀτινα δὲν
δύνανται, ὡς εἰκός, νὰ εἶναι νομικὰ καθήκοντα.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν προσωπικοῦ ἐπίσης ἐκεῖνο,
ὅπερ λογίζεται ὡς πεδίον ἐργασίας τῶν διοικητικῶν ὑπαλ-
λήλων. ἡ συνεργασία τυγχάνει ἀναγκαίᾳ εἰς τὸ ζῆτημα τῆς
προσλήψεως ὑπαλλήλων δι' ὧδισμένας θέσεις. Διότι ἐν προ-
κειμένῳ ἡ κρίσις τοῦ εἰδικοῦ ἔχει βασικὴν σημασίαν, λόγῳ
δὲ τῆς συνδιαπλοκῆς τῶν διαφόρων ἀπόψεων τῆς ὑπηρε-
σίας τῶν σιδηροδρόμων συμμετέχουν διάφοροι εἰδικοί, τό-
σον διοικητικοί, ὅσον καὶ τεχνικοί ὑπάλληλοι. Καὶ εἰς τὰς
σπανιωτέρας περιπτώσεις, καθ' ἃς πρόκειται πέρι εἰδικῆς
τινος ὑπηρεσίας, σχετικῶς πρὸς τὸν τεχνικὸν ἢ τὸν διοικη-
τικὸν τομέα, δύνανται νὰ συνεργασθῶσι πολλοὶ τοῦ αὐτοῦ
κλάδαν εἰδικοὶ περὶ τὴν ἐκλογὴν προσωπικοῦ (Fachdezernenten
(ἐκ τῶν διποίων λόγω τῆς διαιρέσεως τῶν γραμμῶν
καὶ τῶν διευθύνσεων τῶν σιδηροδρόμων συχνάκις ὁ εἰς εἰς
τὴν περιοχὴν τοῦ διποίου εὑρίσκεται ἡ θέσις, ἀγνοεῖ τὸν ἔτε-

ρον καὶ ἀντιστρόφως. Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῇ καὶ τὸ διτὶ κατὰ τὴν προαγωγὴν εἰς τὰς σπουδαιοτέρας θέσεις ἡ φυσιολογικὴ πορεία τεῦ μέσου ὅφου δὲν παίζει ἐπὶ τοῦ προκειμένου δόλον σημαντικὸν — τὰ πράγματα κανονίζονται διὰ τῶν περιοχῶν πολλῶν διευθύνσεων σιδηροδρόμων καὶ μάλιστα παρ’ ὀλοκλήρου τοῦ δικτύου τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων, κατ’ ἀκολουθίαν εἰσέρχονται πολλαχῶς ξένα στοιχεῖα. Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ ὄφθη ἔξεινεσις ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν εἰδικῶν περὶ τὴν ἐκλογὴν προσωπικοῦ, εἴναι θέμα τοῦ προϊσταμένου προσωπικοῦ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὅποιου ἀπαιτεῖ δι’ ἑαυτὴν τὸ τεχνικὸν μέρος λόγω τῆς τμηματικῆς συνεργασίας τῶν εἰδικῶν. Ἀλλ’ ἐν προκειμένῳ πάλιν παραβλέπεται τὸ διτὶ ἡ κρίσις τοῦ εἰδικοῦ, ἥτις λαμγάνεται ὑπὸ ὅψιν ἐνταῦθα, δὲν εἴναι οὐδόλως τεχνικὴ πανταχοῦ, ἡ δὲ ἐργασία αὗτη, δύον δήποτε καὶ ἀν εἴναι ἐνδιαφέροντα καὶ σημαντική, ἀποτελεῖ μόνον μικρὸν μέρος τῆς διοικήσεως τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὸ διτὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἔξαρταί τι εἰς τῆς συνολικῆς διαθέσεως τούτου, ἥτις ἀπαιτεῖ τὸν σεβασμὸν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ στάθμισιν τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων, τοῦθ' ὅπερ δύναται νῦν ἀφεθῆ μετὰ μείζονος ἐπιτυχίας εἰς τὸν νομικῶν μεμοριφωμένον παρὰ εἰς τὸν μονομερῶς τεχνικὸν. Ἀλλὰ καὶ ἡ συνολικὴ διάθεσις τοῦ προσωπικοῦ εἴναι μόνον ἐν μέρυς, ἐν γένει καὶ ἐν τῷ συνόλῳ ἡ διοίκησις τοῦ προσωπικοῦ εἰς τοὺς σιδηροδρόμους τοῦ Κράτους ἀφορμάται μόνον ἀπὸ νομικῶν ἀπόψεων οὐχὶ ἐνεκα τῆς νομιζομένης ἀναρμοδιότητος τῶν νομικῶν τῶν σιδηροδρόμων (Eisenbahnjuristen) νῦν μὴ ἔξετάζωσιν τὰ ζητήματα ἀλλως παρὰ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ δικαίου ἀλλὰ διότι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων καὶ νομικῶν διατετυπωμένων διοικητικῶν διατάξεων δόηγει ἀναγκαίως εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θεωρήσεως.

Κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ τεχνικοῦ ὡς διειθυντοῦ τοῦ προσωπικοῦ θὰ εἴχομεν φαινομενικὸν διευθυντήν, ὅστις καὶ εἰς ἐκεῖνο ἀκόμη τὸ ἐπὶ μέροντος ζήτημα τῆς καταλλήλου ἐκλογῆς τῶν ὑπαλλήλων ἐν μονομερεῖ περιπτώσει θὰ ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς ἑκάστοτε συνεργαζομένους ἐτέρους εἰδικοὺς ἐξ ἵσου ἀξιος τῆς ἐκτιμήσεως, ἀλλ’ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ διοικήσει τοῦ προσωπικοῦ θὰ ἡτο ἐστερημένος γνώσεως τῶν πραγ-

μάτων μαθητής τῶν γραμματέων του.⁷ Εὰν δομως διορίζομεν ἔκαστον τῶν τεγγικῶν εἰσηγητὴν ἢ προϊστάμενον διὰ τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπηρεσιακοῦ του κλάδου, τότε, καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν λάβωμεν ὅπ' ὅψιν τὸ ἀδύνατον τοῦ σαφοῦς διαποχωρισμοῦ, θὰ ὑδωμεν ὅτι διαρκής σύγκρουσις πρὸς τὰς γενικὰς καὶ νομικὰς ἀπόψεις θὰ ἡτο ἀναπόφευκτος, δηπότε θὰ ὑπῆρχε συνονθύλευμα μεμονωμένων στοιχείων διοικήσεως προσωπικοῦ, ἄνευ συνοχῆς καὶ συνειδοῦ μετά τινος συνόλου, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ κατεστρέψετο. Ἡ διοίκησις τοῦ προσωπικοῦ δὲν κατατέμνεται. Καὶ εἰς περίπτωσιν δὲ ἀκόμη, καθ' ἥν ἐγκρύπτονται πολλὰ ἐν αὐτῇ, ἀτινα ἀναμφιβόλως πᾶς τις θὰ ὑδύνατο νὰ ἔκτελέσῃ, ὡς εἶναι ἐπὶ παραδείγματι ἥ διευθέτησις τῶν γνώσεων καὶ τῆς ἔκπαιδεύσεως τοῦ προσωπικοῦ, ἐν τούτοις ἥ οὐσιώδης ἐνέργεια τῆς διοικήσεως ταύτης, συνδέεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον πρὸς νομικήν τινα κρίσιν, ἀστε ἥ μεταβιβάσις αὐτῆς εἰς τινας μὴ νομικῶς μεμορφωμένους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους, θὰ ἡτο μὴ φυσικὴ ἐπιτήδευσις καὶ θὰ συνεπήγετο πραγματικὴν βλάβην.

Ἄλλως ἥ τεχνικὴ ἔνωσις πρὸς τὴν διοίκησιν ταύτην διαφωτίζεται ἵδιαζόντως διὰ τῆς πραγματικῆς πείρας. Οἱ τεχνικοὶ ἐξασκοῦν ὡς προϊστάμενοι ἐντὸς τοῦ κέντρου ὑπηρεσιῶν διοικήσεως μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς συγκροτήσεως τοῦ προσωπικοῦ. Ἐξ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡδη ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἀρχὴν ἥ ἐξεύρεσις τῶν ἴκανῶν προσώπων καὶ ἥ δρυθὴ καθοδήγησις αὐτῶν εἰς τὴν σταδιοδρομίαν, εἰς τὴν δροίαν κατόπιν ἐπεξεργάζονται τὰς νομικὰς αὐτῶν σχέσεις καὶ τὴν μετάθεσιν ἥ τὴν προσαγωγήν των εἰς τὰς λοιπὰς ἐντὸς τοῦ κέντρου ἀρχὰς, ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη ἥ κρίσις τῆς τοπικῆς ἀρχῆς θὰ εἶναι σημαντική.

Θὰ ὑδύνατο τις νὰ πιστεύῃ ὅτι τάξις ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, διεκδικούσσα δι⁸ ἔαυτὴν ἀκριβῶς τὴν διεύθυνσιν τοῦ προσωπικοῦ, θὰ ἡτο ὑπερήφανος νὰ συμμετάσχῃ ἐν τῇ πρωταρχικῇ ταύτῃ καθεδηγήσει ἀνθρώπων καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν φήμην τάξεως ἴκανῶν ἀνδρῶν.

Πράγματι ὑπάρχοντι τοιοῦτοι προϊστάμενοι γραφείων. Ἀλλὰ κατὰ κανόνα ἔνταῦθα ἥ πρακτικὴ πραγματικότης μένει ὅπισθεν τῆς παραστάσεως ταύτας.

Αἱ οἰκονομικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ τὸ προσωπικὸν περιλαμβά-

νουσι πάλιν περίπου τὸ ἐν τρίτον τῶν διοικητικῶν θέσεων τῶν ἔκτὸς τοῦ κέντρου κρατικῶν σιδηροδρομικῶν ἀρχῶν οὕτως ὡστε μὲ τὴν διοίκησιν τῶν γραμμῶν ἀκριβῶς τὰ δύο τρίτα τῶν θέσεων τούτων εἶναι τοιαῦται, ὡστε ἡ κατάληψις αὐτῶν παρὰ μὴ νομικῶς μεμορφωμένων ὑπαλλήλων, εἰς περίπτωσιν, καθ' ἥν τοιοῦτοι ἦσαν διαθέσιμοι, θ' ἀπετέλει πραγματικὴν ἀποτυχίαν.⁷ Επίσης ἐν τέταρτον τῶν διοικητικῶν θέσεων ἀνήκει εἰς τὰς ὑπηρεσίας κοινωνικῆς προνοίας καὶ τὴν συγκρότησιν τῆς ὑπηρεσίας μεταφορῶν πεδία, ἀτινα ὡς εἰκός, δὲν ἀπαιτοῦσιν ἀπολύτως νομικὴν κατάρτισιν.⁸ Άλλα καὶ ἐνταῦθα ὁ γνώστης τοῦ δικαίου εἶναι ἔξυπηρετικὸς τοῦ σκοποῦ. Εἰς τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν ἀνήκει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ κανονισμοῦ τῶν ἀσφαλειῶν τοῦ κράτους μετὰ τῶν νομικῶν αὐτοῦ ὡς νομικοῦ θὰ ἥτιο ἀναγκαία καὶ θὰ ἐγίνετο ἡ διπλὴ ἐκείνη ἐργασία πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δποίας θὰ ἐκαλοῦντο διαπρεπεῖς νομικοί.

Εἰς εὑρυτέραν ἀκτῖνα καὶ ἄν ἀκόμη ὁ γνώστης τοῦ δικαίου δὲν διευθύνει ἐν προκειμένῳ οὐκ' ἥττον ὅμως ἡ συνεργασία αὐτοῦ ὡς νομικοῦ θὰ ἥτιο ἀναγκαία καὶ θὰ ἐγίνετο ἡ διπλὴ ἐκείνη ἐργασία πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δποίας θὰ ἐκαλοῦντο διαπρεπεῖς νομικοί.

Άλλα καὶ ἐάν τις δὲν ἐλάμβανε πρὸς ὁφθαλμῶν τὴν νομικὴν μόρφωσιν θὰ προεβάλλομεν τὸ ἔργωτημα τὶ κοινὸν ἔχει μὲ τὰ ζητήματα ταῦτα ἡ τεχνική: ποῦ ἀλλαχοῦ ἐπικαλέσθη τις διὰ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπον τῶν κύκλων καὶ τῶν ἀνωτέρων μαθηματικῶν. Καὶ ἐάν ἡ κατάρτισις τοῦ τιμολογίου δὲν εἶναι νομικὸν ζήτημα, καὶ ἐάν οἱ νομικοὶ μέχρι σήμερον δὲν κατώρθωσαν νὰ καταρτίσουν ἐπιστημονικῶς ἡδραιωμένον σύστημα τιμολογίου, τότε καὶ ἡ τεχνικὴ μεθ' ὅλων τῶν ὑπολογισμῶν τῆς δὲν κατώρθωσε νὰ διακρίνῃ τὰς δαπάνας τῆς μεταφορᾶς προσώπων καὶ ἐμπορευμάτων τόσον σαφῶς ὡστε νὰ δυνηθῇ νὰ συγκροτηθῇ τοιοῦτον σύστημα ἐπ'⁹ αὐτῆς.

Άντι τῆς τάσεως πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ τιμολογίου, θὰ ἐπρεπε πρῶτων νὰ καταβληθῇ ἡ προσπάθεια, ὅπως ἡ τοσοῦτον ἔξαρσθείσα τέχνη τῶν ὑπολογισμῶν ἐφαρμοσθῇ καὶ πρακτικῶς, ἵνα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἀποδειχθῇ καὶ

τὸ δικαιολογημένον τῆς τοιαύτης ἐπιθυμίας.

Μόνον ὡς πρὸς τὰ μέσα τὰ συνδεόμενα πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ τιμολογίου, ἀτινα μέσα περιλαμβάνουσι καὶ τὴν κατανομὴν τῶν ὀχημάτων, οἱ τεχνικοὶ λαμβάνονται ὑπὸ ὅψιν τόσον, ὅσον καὶ οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι. Ἐν τῇ καθαρῷ πρακτικῇ δράσει ταύτη δύναται ἔκαπτος νὰ διακριθῇ. Μόνον διότι ἔνεκα τῶν διαφκῶν σχέσεων πρὸς τὸ συμβόλαιον μεταφορᾶς καὶ ἔνεκα τῆς ἐποπτείας τῆς μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων ἐφάνη τοῦτο φυσικώτερον, κατελήφθη ὁ κλάδος οὗτος τῆς ὑπηρεσίας ἀπὸ διοικητικοὺς ὑπαλλήλους. Ἐνταῦθα πρόκειται μόλις περὶ τοῦ ἐνδέκατου τῶν θέσεών των. Ἀλλὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην θὰ ἥδυντατο ἀναμφιβόλως ν' ἀναθέσωσιν καὶ εἰς τεχνικούς. Ἐν προκειμένῳ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐν τούτοις ἀντιστρόφως ἀνάλογον πρὸς τὴν διοίκησιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ητὶς ἐδόθη εἰς τὸν τεχνικούς, μετὰ σημαντικῶς μεγαλυτέρου ὀριζμοῦ θέσεων, καίτοι τὸ ἐργον δὲν εἶναι οὐδόλως τεχνικόν.

‘Η ἀρχὴ αὕτη ἐφάνη πάλιν φυσικωτέρα λόγῳ τῆς σχέσεως τοῦ τροχαίου ὑλικοῦ πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν σιδηροδρόμων.’ Ἀλλωστε ἡ ἐκτέλεσις, ἡ πραγματικὴ δρᾶσις ἐν τῇ μέσῃ καὶ κατωτέρᾳ ὑπηρεσίᾳ τελεῖται καὶ ἐποπτεύεται ὑπὸ μὴ τεχνικῶν, καθὼς ἀκριβῶς καὶ ἡ γραφειοκρατικὴ ἐπεξεργασία τῶν δρομολογίων καὶ τῶν ὑπηρεσιακῶν ὄδηγιῶν, εἰς ἄλλας δὲ γερμανικὰς κρατικὰς διοικήσεις ἡ διεύθυνσις τῆς δράσεως ταύτης εἶναι ἀντικείμενον τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, τὰ δὲ μέσα μεταφορᾶς, θέμα τῶν τεχνικῶν.

Ἐνταῦθα δύναται λοιπὸν νὰ γεννηθῇ τὸ ζήτημα, περὶ τοῦ ὅποίου πρόκειται εἰδικῶς ἐνταῦθα. Πούία μόρφωσις εἶναι καλλιτέρα διὰ τὴν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων, ἀλλωστε πᾶν ὅτι συνδέεται κατά τινα τρόπον πρὸς τὴν τεχνικὴν παρεχωρήθη ἡδη εἰς τὸν τεχνικούς.

Τὸ νὰ δοθῶσι δὲ αἱ ἄλλαι διοικητικαὶ θέσεις εἰς τεχνικοὺς ἀντὶ νὰ παραχωρηθοῦν εἰς νομικῶς κατηρτισμένους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους, θὰ ἡτο ἡμαρτημένον ἡ τουλάχιστον ἐπιβλαβῶς ἐπιτετηδευμένον. ‘Ἄλλ’ ἡ ἐλαχίστη αὕτη ἐλπὶς δὲν θὰ ἡτο μόνον διὰ τὴν τεχνικὴν βάσιν σταγῶν εἰς διάπυρον βράχον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ ἐσωτερικωτάτη αἱ-

τία τῆς προτιμήσεως τῶν τεχνικῶν οὐδαμῶς θὰ ἐθίγετο. Διότι ἡ προτιμησις αὕτη ἐνυπάρχει ἐν τῇ τάσει νὰ δεσπόσῃ ἐν γένει τῶν σιδηροδρόμων.

‘Ο τεχνικὸς ὀφείλει ν’ ἀποφανθῇ, ἐὰν κατεσκευάσθη σιδηρόδρομός τις καθ’ ὃν τρόπον οὗτος ὀφείλει νὰ κινηται, νὰ διευθύνεται, νὰ πληροῦται καὶ νὰ καθίσταται ἐκμεταλλεύσιμος· καθ’ ὃν τρόπον πρέπει νὰ κανονίζωνται αἱ εἰσπράξεις καὶ αἱ δαπάναι κλπ. κλπ. Ἐφόσον γεννῶνται δύσκολα νομικὰ ζητήματα δὲ νομικὸς θὰ δύναται νὰ λύῃ ταῦτα ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ τεχνικοῦ. Διότι ὁ σιδηροδρόμος δέον νὰ εἴναι μόνον ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ ἐγκατάστασις μεταφορῶν, ἀλλ’ ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ φύσιν τυγχάνει τεχνικὸν πεδίον.

Τοῦτο εἴναι βεβιαίως ἐν πρόγραμμα ὅπερ δὲν δύναται νὰ ἔκτεινετῇ διὰ τῆς λύσεως τῶν ἐπὶ τάπητος ζητημάτων. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν ἔξετάζεται περαιτέρῳ τὸ ζήτημα, διὰ τὸν λόγον τοῦτον οὐδὲ γίνεται κἄν τὴν ἀπόπειρα νὰ ἔξελγχθῇ ἀκριβέστερον ἢ ἐπιχράτησις τῆς τεχνικῆς σκέψεως ὑπὲρ τὴν νομικήν, ἀλλ’ ἐγείρεται ἀπλῶς ἢ ἀξίωσις: *stat pro ratione voluntas!* ἀλλ’ ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐπόμενος τῷ ἀξιώματι τούτῳ ἵνα καταστῆσῃ εἰς τὴν μεγάλην μάζαν τὴν ἐπιθυμίαν του ὀφείλει νὰ δώσῃ ἕστιον καὶ προσποιητὴν δικαιολόγησιν, διεκδικεῖ ἐκ τῶν προτέρων πνευματικὸν μονοπώλιον, ἐπειδὴ δὲ τοῦτο προέρχεται οὐχὶ ἄνευ ἀποχρώντος λόγου ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῆς νομικῆς πρὸς τὴν τεχνικήν, τὸ μονοπώλιον τοῦτο ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῆς ἔξῆς δικαιολογίσεως:

Εἰς τὸν σιδηροδρόμον τὰ πάντα εἴναι οἰκονομικὴ τεχνική, ἥτις ἀνήκει μόνον εἰς τὸν τεχνικόν. Ἡ ἰδιαιτέρα αὕτη ἴκανοτήτης δὲν ἀποδίδεται εἰς τὸν διοικητικὸν ὑπάλληλον. Ἐξ ἀλλού τούλαχιστον ἡ πανταχοῦ ἐπανειλημμένως τονιζομένη ἄγνοια τῆς εἰδικότητος δὲν δύναται νὰ ἔννοηθῇ, διότι ἦδη ἡ ἄγνοια αὐτῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς πραγματικῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης εἴναι αὐτονόητος, ὥστε, νὰ μὴ παρίσταται ἀνάγκη νὰ μηνημονεύθῃ, ἀλλως μηδέποτε καὶ παρ’ αὐτοῦ ἔστι τοῦ διοικητικοῦ ὑπαλλήλου ἀμφισβητούμένη.

Ἐκεῖνο, δπερ ὀφείλει τὶς νὰ διανοηθῇ ὡς πρὸς τὴν

οἰκονομικὴν ταύτην τεχνικήν, εἶναι ἐν πρώτοις ἄγνωστον, ἔτιν πρόκειται περὶ οἰκονομικῆς τῆς τεχνικῆς ἢ περὶ τεχνικῆς τῆς οἰκονομίας

³Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει μένει ἀσαφὲς ποῖον ἰδιαιτερον εἴδος οἰκονομίας θέλει νὰ διευθύνῃ ἢ τεχνική. ⁴Ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ τεχνικῆς τῆς οἰκονομίας, τὸ ζήτημα καθίσταται ἀσαφέστερον.

⁵Ἐὰν ληφθῇ ὑπὸ ὅψιν πρὸ παντὸς ἰδιαιτέρα τις οἰκονομικὴ ἐνέργεια, πλὴν τοῦ ὅτι πᾶσαι αἱ πράξεις εἶναι ἀσήμαντοι, πρέπει τούλαχιστον νὰ λεχθῇ ποία ἐξ αὐτῶν νοεῖται καὶ διὰ ποιὸν λόγον ἀκριβῶς καθίσταται τις δι’ αὐτὴν ἴκανός, δταν γνωρίζῃ τὴν τεχνικὴν ἐπιστήμην. ⁶Ως πρὸς τὰ λοιπὰ λέγοντες τεχνικὴν τῆς οἰκονομίας, δὲν δυνάμεθα νὰ ἔννοήσωμεν τοῦτο μᾶλλον παρὰ κατὰ τὴν ἔννοιαν ταῦτολυγίας τινὸς διὰ τὴν οἰκονομίαν.

Εἶναι ὡς γνωστὸν τὸ αὐτὸν νὰ διδάξωμεν τὸν μαθητὴν τὴν γραφὴν ἢ τὴν τεχνικὴν τοῦ γραφείου. ⁷Άλλὰ τόσα ἐρμηνεύσωμεν κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τὴν οἰκονομίαν ἐν γένει ὡς ἀποκλειστικὸν πεδίον τῆς τεχνικῆς, θὰ ἦτο ὑπερβολὴ, ἥτις δὲν δύναται δρᾶστος νὰ ὑποτεθῇ πάντως δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἀναιρεθῇ ὑπὸ τῆς μεμορφωμένης κρίσεως. ⁸Άπέμενεν ἀκόμη ἡ δυνατότης, ὅτι νοεῖται ἐν προκειμένῳ μόνον ἡ οἰκονομία ὡς αὕτη κατοπτρίζεται ἐν τῇ ἀντιλήψει τοῦ τεχνικοῦ. ⁹Επειδὴ ἡ ὑποκειμενικὴ κατόπτρισις εἶναι ἀδιάφορος ἀντικειμενικῶς δὲν θὰ ἥτο ἐπὶ τέλους παρὰ ἐκ νέου ἡ αὐτὴ ὑπερβολὴ. ¹⁰Η οἰκονομικὴ ἐπιστήμη δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸν ἀγαθὸν τοῦ τεχνικοῦ. Δὲν εἶναι ἀπορον τὸ τὸ πρέπει νὰ σημαίνῃ, ἡ οἰκονομικὴ τεχνική, ἀλλὰ καίτοι πλέον: τὸ αὕτη πρέπει νὰ προσφέρει ἐν τοῖς πράγμασιν. Καὶ εἰς περίπτωσιν εἰσέτει, καθ’ ἥν δὲν πρόκειται παρὰ περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, ἡ διοίκησις τῶν σιδηροδρόμων εἶναι ἄλλο τὶ παρὰ ἀπλοῦς ἔρμηνευτῆς αὐτῆς καὶ δὲν δύναται νὰ καθρεύσῃ οὐδαμῶς ἐκὺν ὑ τεχνικὸς ἢ διοικητικὸς ὑπάλληλος ἐσπούδασαν πολὺν ἢ διλίγην οἰκονομικὴν ἐπιστήμην.

Τέλειος οἰκονομολόγος δὲν δύναται ἄλλωστε νὰ ἦναι οὗτε ὁ πραγματικὸς νομικός, διότι καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆς οἰκονομίας ἀποτελεῖ αὐτὴ καθ’ ἔαυτὴν ἐργασίαν, ἀπαιτοῦσαν

διλόκληρον τὴν ζωήν. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως είναι ἀναγκαῖον·

“Αλλωστε ὁ ἄριστος οἰκονομολόγος θὰ ἡτο εὐθὺς ἀμέσως καὶ ἄριστος διευθυντὴς σιδηροδρόμων, τοῦθ' ὅπερ δὲν είναι βεβαίως δρόμον. Τὰ συμφέροντα τῆς διοικήσεως τῶν σιδηροδρόμων συνδέονται πρὸς τὰ τῆς Δημοσίας οἰκονομίας μόνον ἐν μέρει, δύσονδήποτε δὲ εὐκταῖα καὶ ἐὰν είναι γενικὴ τις οἰκονομικὴ κατανόησις ἡ οἰκονομία τῶν σιδηροδρόμων ἀποτελεῖ τελείως αὐτοτελὴ σφαῖραν. Τὸ διτὶ ἐνταῦθα θὰ ἥδυνατο νὰ παράσχῃ μόνον ἡ τεχνικὴ μοναδικὴν καθοριστικὴν ἐπισκόπησιν, είναι ἥδη ἀσύστατος ἴσχυρισμὸς καὶ τελείως ἀντιστρατεύμενος πρὸς τὴν ἐμπειρίαν.

‘Η οἰκονομικὴ τεχνικὴ — δεν ὑπολείπεται πλέον παρὰ νὰ λάβωμεν ὑπὸ ὅψιν αὐτὴν τὴν ἄγνωστον — συνιστᾶται σήμερον ὡς ἐκπρόσωπος «νέας τινὸς οἰκονομικῆς διαμόρφωσεως» τοῦτο δὲ συμβαίνει κατὰ κανόνα ὑπὸ τοιαύτην μορφῆν, ὡστε νὰ ὑπονοῆται διτὶ οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχει ἡ παλαιὰ διαμόρφωσίς της. Ὁπωδήποτε καὶ ἀν τίς σκεφθῇ περὶ τῆς παλαιότεράς διοικήσεως τῶν πρωστικῶν σιδηροδρόμων, ἡ διοίκησις αὗτη ἐν τῇ εὐφυεῖ δργανώσει, τῇ ἐπιδεξίᾳ ἐκτελέσει, καὶ τοῖς πραγματικοῖς ἀποτελέσμασιν τῆς οἰκονομίας της, δυσκόλως δύναται νὰ ὑπερβληθῇ, καίτοι ἐστερεεῖτο τῆς κατανοήσεως διὰ τὴν οἰκονομικὴν τεχνικὴν ἐκείνην. Διὰ τοῦτο ὡς πρὸς τὴν «νέαν οἰκονομικὴν διαμόρφωσιν» τὸ ἀπλούστατον θὰ ἡτο νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν οἰκονομίαν ἐκείνην. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν είναι δυνατόν. Διότι διά τινα δρθῆν οἰκονομίαν ἀπαιτεῖται ἐν πρώτοις ἔνιαία τις βιούλησις καὶ ὡρισμένη μὲν χρησιμοποιήσιμων σφαιραν δράσεως, τοιαύτη δὲ βιούλησις οὐδεμίαν εὑρίσκει θέσιν ἐν τῷ σημερινῷ διμαδικῷ δργανισμῷ ἡ οὐσιωδεστέρα μέριμνα τῆς δποίας συνίσταται ἐν τούτῳ, διτὶ οὐδεὶς θὰ ἔπειρε νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις ἐφόσον τοῦτο ἡτο δυνατόν.

‘Ἐπιτυχής τις νέα διαμόρφωσις είναι, τῶν πραγμάτων οὕτως ἔχόντων ἀδύνατος, είναι δὲ προφανῶς ἀκίνδυνον νὰ ὑποδεικνύῃ τις προτάσεις, αἴτινες φαίνονται πνευματώδεις χωρὶς νὰ παρίσταται ὁ φόβος τῆς ἀνάγκης πρακτικῆς τινος ἀποδείξεως. Ἀλλ' ἡ λογικὴ ἀπόδειξις μένει.

Καίτοι ἐπ' ἔσχάτων καὶ ὑπὸ νομικῶς μεμορφωμένων ἀνδρῶν, οἵτινες προφανῶς θὰ ἔχουν ἰδιαιτέρους σκοποὺς.

έξαιρεται νέα τις διαμόρφωσις τῆς διοικήσεως τῶν σιδηροδρόμων « ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔταιρικὴν μορφὴν ἐπὶ γενικῆς οἰκονομικῆς βάσεως » ὡς θεραπευτικὸν μέσον διὰ τοὺς χαλεποὺς καιρούς, ἐν τούτοις πρῶτην ἥτις ὑποδειχθῶσιν εἰς τὸν κόσμον προτάσεις εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε, δέον ἐν πρώτοις νὰ ἔξετασθῇ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐμπορικὴ τις ἔταιρικὴ μορφὴ δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ κοινῆς οἰκονομικῆς βάσεως, διότι αὐτὴ προϋποθέτει ὡς ἐννοεῖται οἰκοθεν, ἐμπορικήν, ἢτοι Ἰδιωτικήν, οἰκονομικὴν δρᾶσιν, ἢ Ἰδιωτικὴ δὲ οἰκονομία καὶ ἡ δημοσία τοιαύτη εἶναι ἀντιθέσεις ὡς γνωστόν. Ἀπὸ μὲν τῆς Ἰδιωτικῆς οἰκονομίας ἐλλείπει δηλοντὸν ἡ ἀνάγκη τοῦ ὅμαδικοῦ ὀφέλους, ἀπὸ δὲ τῆς ὅμαδικῆς οἰκονομίας ἡ παρότρυνσις τοῦ Ἰδιωτικοῦ ὀφέλους, τὴν γνῶσιν ταύτην τούλαχιστον θὰ ὠφειλέ τις ν' ἀποκτήσῃ ἐκ τῆς περιωνύμου οἰκονομικῆς ἐπιστήμης. Ἡ τεχνικὴ ὅμως προτίμησις Ἰδιωποιήθη τὴν ἡμαρτημένην ταύτην πορείαν τῶν σκέψεων, διότι φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ νέου τινὸς πεδίου ἐπὶ τοῦ δποίου ἐκ τῶν προτέρων θὰ ἥδυνατο ν' ἀφαιρεθῇ τὸ ἀξιώμα ἀπὸ τοῦ διοικητικοῦ ὑπαλλήλου καὶ θὰ διεξεδίκει ὡς ᾖδιον σκοπὸν διὰ τὸν τεχνικόν, (ἐμπορικήν τινα καὶ Ἰδιωτικὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων). Ἐπειδή, ὡς ἐρρέθη τοιοῦτον εἶδος διοικήσεως εἶναι ἀδύνατον προφανῶς, ἐφόσον οἱ σιδηρόδρομοι δρῶσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς κρατικῆς ὅμαδος, δύναται νὰ νοηθῇ μόνον διοίκησις τις ἥτις, ἐκτελεῖται μετὰ τῆς αὐτῆς μερίμνης καὶ φειδούς τὴν δποίαν ἔχει συνήθως ὑπὸ δψιν αὐτοῦ ὁ Ἰδιώτης εἰς τὰς ὑποθέσεις του. Ἀλλὰ τοῦτο παραβαλλόμενον πρὸς τὴν μέχρι σήμερον διοίκησιν οὐδὲν τὸ νέον ἐμφανίζει, ἀλλ' εἶναι μόνον ἡ παλαιὰ διδασκαλία, ἔκαστος δηλαδὴ πρέπει νὰ ἐργάζηται, ὡς ἐὰν ὁ σιδηρόδρομος ἦτο Ἰδιοκτησία αὐτοῦ. Ἡ ὑπηρεσίᾳ ἐν τῇ δμάδι ἀπαιτεῖ ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἀφοσίωσιν ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ Ἰδίας ἀτομικῆς ὑποθέσεως. Πάντως δύναται νὰ παίξῃ δόλον τινὰ ἐν προκειμένῳ ὁ παράγων τῆς Ἰδιοτελείας τοῦ ἀτόμου, δπερ πρὸς τῇ κανονικῇ δημοσίᾳ πληρωμῇ ἡ μισθοδοσία, ἥτις ἔξασφαλίζει τὴν διατήρησιν τῆς πρὸς ὑπηρεσίαν ἴκανότητος διερεύεται ἐν τῇ πλήρει ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὑπὸ τῆς προσδοκίας Ἰδιαιτέρας ἀμοιβῆς. Καὶ ἀν ἡ σκέ

ψις οὕτη δὲν είναι ἀξιοπρεπής καθ' ἔαυτήν, ἐν τούτοις δύλασαι πάντως νὰ είναι πρακτικῶς σημαντικωτάτη. Ἐν τούτοις δὲν είναι τῆς παρούσης στιγμῆς ὅπως πραγματευθῶμενῇ διεξοδικώτερον τὸ πρόβλημα τοῦτο, ὅπερ πράγματι δὲν είναι ιέον, ἀλλ' ἐμελετήθη ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων καίτοι οὐχὶ ἀκριβῶς ὑπὸ τεχνικῶν. Ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν ὡς ἀποτέλεσμα αὐτοῦ μέχρι τοῦτο, τὸ διπολικό πρόβλημα τοῦτο ἐν τῇ γενικότητι διοικήσεως τινος τῶν σιδηροδρόμων τοῦ κράτους προέκυψεν ὅτι δὲν είναι δυνατὸν νὰ λυθῇ.

Αἱ βασικαὶ αἰτίαι τοῦ μὴ δυνατοῦ τῆς λύσεως είναι ὡς ἔξης:

1) Ὡς πρὸς μέγα μέρος τῆς δράσεως τῶν σιδηροδρόμων, π. χ. ἐν τῇ καθόλου ὑπηρεσίᾳ τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτοῦ ἡ τελειοτάτη ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος είναι ἀκριβῶς μόνον ἐπαρκής. Κατ' ἀκολουθίαν θὰ ἥδυνατο τὸ πολὺ ν' ἀμειφθῇ ἡ ἀρνητική τουτέστιν ἡ μὴ παράλειψις τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦτο δὲν δύναται νὰ μετρηθῇ.

2) Αἱ δράσεις ἔξαρτωνται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῶν ἀπ' ἄλληλων. Ἡ παράλειψις τῆς ἀμοιβῆς ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκοῦς συνολικοῦ ἀποτελέσματος πλήττει καὶ τὸν ἀφωσιωμένον εἰς τὸ καθῆκον του καὶ ἐπιφέρει μᾶλλον χαλάρωσιν παρὰ μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν.

3) Αἱ ἀμοιβαὶ θ' ἀπέδιδον κατὰ τὸν καλῶς ἐννοούμενον νόμον τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ πακτικὴν βελτίωσιν τῶν ἐσόδων, ἡτις βελτίωσις ἔξαφανίζει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀμοιβῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν παρότρυνσιν. Κατὰ ταῦτα τὸ σύστημα ἀναιρεῖται ἀφ' ἔαυτοῦ.

4) Παρορμητική τις ὑψώσις τῶν μισθοδοσιῶν σημαίνει προκειμένου περὶ μεγίστου ἀριθμοῦ περιπτώσεων, δαπάνην ἡτις, χωρὶς νὰ λογίζηται ὡς ὁμαδικὴ βελτίωσις τῶν προσόδων ἔλαττώνει σημαντικῶς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, δύναται δὲ τυχὸν συγχρόνως νὰ ἐπακολουθήσῃ ἔλαττωσις τοῦ προσωπικοῦ κατὰ τοιοῦτον μέτρον ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἀφ' ἔτέρου κοινωνική τις ἀνωμαλία.

Εἰς τὸ ἀνωτέρω δέον νὰ προστεθῶσι πρακτικοί τινες ἔνδοιασμοὶ ἡτοι ἐὰν είνοι δυνατὴ δικαία τις ἐκτίμησις καὶ ἀποτίμησις, λαμβανομένου ὑπὸ ὅψιν τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς διαφορᾶς τῶν καθηριστικῶν θέσεων, ἐὰν ἡ ἀνθρωπίνη ἀδυ-

ναμία τῆς ἐπιεικίας ή τῆς ἔχ τινος περιπτώσεως μοχθηρίας ·δημιουργή μᾶλλον πικρίαν ή αὐξήσιν τῆς ἐργασίας κλπ., κλπ.

Πρός τούτος μία οὕτω καλούμενη ἐμπορικὴ καὶ ἴδιωτικὴ οἰκονομικὴ καθοδήγησις ἐπιζητεῖται ἐν τούτῳ, διη, μεθ' δμοίας ἐμβριθείας, ὡς πράττει δὲ ἴδιωτης ἴδιᾳ δὲ διεικῶς μεμορφωμένος ἐμπορος, πρέπει νὰ καθορίζηται ὡς πρὸς πάντα τὰ καθ' ἔκαστον μέτρα καὶ πρὸς πᾶσαν σχετικὴν πρὸς τὴν οἰκονομίαν θέσιν διαπάνη καὶ πρόσοδος· νὰ ὑπολογίζηται ἡ ἀξία καὶ νὰ ὁρθυμίζωνται κατὰ τὸν καθορισμόν· καὶ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον δὲ φοδιασμὸς καὶ ἡ μέθοδος. Τοῦτο, ὡς ἔννοεῖται οἰκοθεν, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἡ φυσιολογικὴ ἀσκησὶς πάσης διοικητικῆς ἐνεργείας καὶ οὐδὲν νέον αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως ἡ ὑπὸ τὴν μορφὴν ταύτην καὶ τὸν σκοπὸν τοῦτον ωρθμισις τῆς συνολικῆς διοικήσεως, οἷα εἶναι ἡ τοῦ δικτύου τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων τυγχάνει κατ' οὐσίαν μὴ πραγματοποιήσιμος. Κατὰ ταῦτα, ὅσον ἀφορᾶ ἄψυχα ὑλικά, ἐπὶ παραδείγματι, κατὰ τὴν προμήθειαν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ὑλικοῦ δέοντος νὰ λαμβάνωνται τοιαῦτα μέτρα, διόπια καὶ πράγματι λαμβάνονται ἥδη παρὰ τῆς μέχρι σήμερον διοικήσεως. Ἀλλ ἥδη ἡ χρησιμοποίησις τοῦ προσωπικοῦ ὑπόκειται, ὡς γνωστόν, εἰς ἀλλας μὴ ὑπολογησίμους; ἐπιδράσεις, δὲ τρόπος δέ, καθ' ὃν δέοντος νὰ καταρεοισθῇ ἡ ἀξία τῶν καθ' ἔκαστον ἱπτεροσιακῶν θέσεων ἡ, ἐὰν ἡτο δυνατόν, δὲ καθορισμὸς τῶν ἐν προκειμένῳ ληπτέων μέτρων μένει σκοτεινός. Τί ἀξίζει εἰς σιδηροδρομικὸς σταθμός; Οὐδεμίαν ἀποφέρει πρόσοδον. Πρέπει νὰ καταργηθῇ; Ἡ μεταφορὰ ἐμπορευμάτων ἀποδίδει πολὺ ἡ ὑλίγον, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ καὶ τῆς ἀξίας τῶν μεταφερομένων ἔκάστοτε ἀντικειμένων. Πρέπει λοιπὸν αὐτὴ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν νὰ δραγωθῇ, νὰ μεταβληθῇ, νὰ καταργηθῇ; Ἡ διαπάνη τῶν εἰσιτηρίων τῆς συγκοινωνίας τῶν προαστείων πρέπει νὰ εἶναι μικροτέρα παρὰ ἡ τῆς συγκοινωνίας μεγάλων ἀποστάσεων, διότι ἀποφέρει μικρότερα κέρδη; Τὴν πραγματικὴν δργάνωσιν καὶ τὴν ἀνάγκην προσωπικοῦ δύναται τις νὰ ὑπολογίσῃ συμφώνως πρὸς τὸ ἔκάστπτε βάρος τῆς ἐργασίας (Arbeitslast) μόνον κατὰ προσέγγισιν, ὡς γίνεται ἥδη. Διάτινος δὲ νέας μεθόδου ὑπολογισμοῦ οὐδὲν θὰ ἐπιτευχθῇ.

Τέλος, πρὸς διάσωσιν τῆς οὕτω καλουμένης ἐμπορικῆς ἀρχῆς, ἐσκέφθησαν ν' ἀντιπαταστήσουν τὸν νομικῶς κατηρτισμένον διοικητικὸν ὑπάλληλον ἐν τῇ διοικήσει διὰ τοῦ ἐμπόρου. Καὶ αὐτὴ ἡ σκέψις δὲν εἶναι νέα. Οἱ γερμανικοὶ σιδηρὸδρομοὶ ἥρχισαν πολλαχῶς μὲν ἐμπόρους διευθυντάς. Βραδύτερον ὅμως ἐφάνη σκοπιμώτερον ν' ἀναπληρώσουν αὐτοὺς διὰ νομικῶν. Καίτοι δὲν χρειάζεται νὰ εὑρεθῇ ἐν προκειμένῳ δυσμενῆς κρίσις περὶ τῆς ἴκανότητος τῶν ἐμπόρων, ἡ λύσις ὅμως τοῦ ζητήματος ἔγένετο μὲν σώφρονα. μελέτην τοῦ θέματος. Ἐμπορικὴ κατάρτισις καὶ πεῖρα ἔχει διὰ τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως μεγάλην ἀξίαν, εἰς τὰ συμβουλευτικὰ δὲ συμβούλια. ἄτινα δῆθείλουν νῦν παρέχωσιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν σιδηροδρόμων τὴν βάσιν τῆς κατευθύνσεως τῶν τιμολογίων των, δ ἐμπορος εἶναι ἀπαραίτητος. Ἀλλ' ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ διοικήσει καὶ ἐν τῇ πρακτικῇ καθοδηγήσει αὐτῆς οὐδὲν εὑρίσκει στάδιον δράσεως πλὴν τοῦ ὅτι ζητεῖται ἡ γνώμη του διὰ τὰς προμηθείας τῶν ὑλικῶν.

Ἐξαιρέσει τοιούτων τελείως Ἰδιαιτέρων ζητημάτων, ἡ κρατικὴ διοίκησις εἶναι δημοσίᾳ τόσον ἡδραιωμένη, ὡς πρὸς τὰς δαπάνας τοῦ προσωπικοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὡς πρὸς τὴν κυρίαν πηγὴν τῶν προσόδων της, ἐπὶ τῶν ἰσχυόντων τιμολογίων, ὥστε τὸ πραγματικὸν ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα, ἡ κερδοσκοπικὴ ἐκμετάλλευσις οἰκονομικῶν πιθανοτήτων, δὲν δύναται νὰ ἴσχυσῃ ἐνταῦθα. Ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἐσφαλμένον τὸ συναγάγῃ τις ὅτι δ ἐμπορος ἔχει Ἰδιαιτέρων τινα ἴκανότητα διὰ τὴν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων, λαμβάνων ὑπὸ δψιν τὴν ἀπασχόλησιν αὐτοῦ, ἐπὶ παραδείγματι τὴν τίθρησιν τῶν λογιστικῶν του βιβλίων. Ὁ τρόπος τῆς δράσεως αὐτοῦ δὲν θίγει αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν τοῦ περὶ οὖν ἐνταῦθα πρόκειται ἀντικειμένου, ἐκάστη δὲ ρουτίνα εἶναι πάντοτε δευτερευούσης σημασίας ἐνέργεια τὴν δποίαν δύναται τις νὰ ρυθμίσῃ συμφώνως πρὸς τὴν σπουδαιότητά τις κατὰ βούλησιν. Ὁ ἐμπορος ὡς διευθυντὴς σιδηροδρόμων ἔχει σημασίαν μόνον ἐφ ὅσον δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν πρακτικὴν τῆς ἐπιχειρήσεως σκοπιμότητα. Ἀλλὰ πᾶς δ μὴ δυνάμενος νὰ ἀντιληφθῇ τοῦτο δὲν

είναι μόνον ἀκατάλληλος δι^ο οἰανδήποτε διοίκησιν ἀλλὰ καὶ
ἐν γένει ἀνίκανος πνευματικῶς.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εὑρίσκει τέλος καὶ ἡ μεγάλη ἄγγω-
στος τουτέστιν ἡ οἰκονομικὴ τὴν λύσιν της. Καὶ αὐτὴ συν-
δέεται πρὸς τὸ ὅργανον τῆς ἐργασίας καὶ δὲν θίγει τὴν
πραγματικὴν διοίκησιν. Ἡ ἐπινόθησις αὐτῆς σημαίνει κατά-
στασιν παροτρύνσεως πρὸς τεχνικὴν μονομέρειαν καὶ ἐφι-
νεύεται ὡς ἀντίδρασις πρὸς μίαν τόσον ἐσφαλμένην ἐνέρ-
γειαν διοικητικῶν ὑπαλλήλων οἵτινες πιστεύουσιν ὅτι δύναν-
ται νὰ δικαιοιογήσουν τὴν θέσιν αὐτῶν διὰ μιᾶς φαινομενικῶς
ἴδιαζούσης οἰκονομικῆς κατανοήσεως τῶν πραγμάτων, παρα-
βλέποντες τὰ πραγματικὰ δικαιώματα αὐτῶν (ὑπὸ ἀντικειμε-
νικὴν ἔποψιν). Ἡ οἰκονομικὴ κατανόθησις τῶν πραγμάτων
εἶναι αὐτὴ καθ^τ ἕαυτήν κανὲν ἀγαθὸν τῆς μορφώσεως εἴναι
δὲ ἀπρεπὲς τὸ νὰ θελήσῃ τις νὰ διαμφισβητήσῃ κατ^τ ἀρχὴν
ἀμοιβαίως τὸ ἀγαθὸν τοῦτο. Μόνον τὸ ζήτημα, ἐὰν δὲ νο-
μικὸς ἢ διεργατικὸς εἶναι καταλλήλοτερος, λαμβανομένης ὥπ^τ
δψιν τῆς μορφώσεως ἑκατέρου, μένει ἀλυτον.

Πρόκειται ἔνταῦθα μόνον περὶ τῆς μορφώσεως ταύτης,
περὶ τῆς κατευθύνσεως τῶν ἴδεων ἣν ἀκολουθεῖ διανοού-
μενος ἀνθρώπος καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ τρόπου, καθ^τ δὲν μετα-
τρέπει κατόπιν τὴν γνῶσιν αὐτοῦ οἰκονομικῶς. Τὸ δοτε
στος εἰσέρχεται κατὰ δύναμιν εἰς τὰς διαφόρους σφαίρας
τοῦ οἰκονομικοῦ βίου ἵνα καταστήσει τὴν κρίσιν αὐτοῦ διαυ-
γεστέραν καὶ βαθυτέραν. καὶ διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν πρακτι-
κῶς: τὸ δοτε κάμνει ἀκόμη ἰδιαιτέρας οἰκονομικᾶς σπουδᾶς:
δοτε μανθάνει εἰδικοὺς κλάδους κλπ. εἴναι δι^ο ἀμφότερος τὰ
μέρη ἐξ ἵσου ὠφέλιμον. Δὲν πρέπει δῆμως τίς νὰ πιστεύσῃ-
τι δι^ο ἔντεῦθεν προερχομένη ὠφέλεια τῆς αὐξήσεως τῆς γνώ-
σεως ἀπεικονίζει τὸν πυρղῆνα τοῦ ἀντικειμένου. Είναι μόνον
λυδία τις λίθος τῆς χρησιμότητος τῆς προηγουμένης τεομα-
τισθείσης μορφώσεως τοῦ ἀτόμου.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ
ἰσορρόπησις τις τῆς διμεροῦς μορφώσεως εἰς μίαν κοινὴν
« σιδηροδρομικὴν μόρφωσιν ». Τὸ νὰ ἐπιδιώξῃ τις τοιαύτην
ἔρμαφροδίτον μόρφωσιν, ἦτις κάμνει τὸν νομικὸν κατὰ τὸ
ῆμυσι τεχνικὸν καὶ τὸν τεχνικὸν κατὰ τὸ ἦμισυ νομικόν,
δηλαδὴ χρησιμεύει εἰς τὴν καλουμένην ἦμιμάθειαν, εἴναι

σκέψις ἀπότοκος ἀσκόπου ἀμηχανίας τυπικὸν προϊὸν τῆς τελευταίας ἐποχῆς, τὸ πνεῦμα τῆς διποίας ἐπεδίωξε πλάτος ἀντὶ τοῦ βάθους καὶ προέκρινε ἐπιπολαίαν τινὰ ἐφασιτεχνίαν εἰς πάντα σχεδὸν τὰ ἀντικείμενα τῆς πραγματικῆς μορφώσεως, Ὡς ἐποχὴ αὕτη δὲν ἔλληξεν ἀκόμη, ἀλλὰ ἐὰν αὕτῃ ἦτο πρότερον πεπλανημένη ὁδός, σήμερον πλέον οὐδεμίαν ἔχει.

Οἱ χαλεποὶ καιροὶ ἀπαιτοῦν ἀρτίως συγκεκριτημένους ἄνδρας, ἵκανον τὰ διανοῶνται ἔκαστος εἰς τὸ πεδίον τῆς δράσεως αὐτού ἐμβριθῶς καὶ ὠρίμως.

Οὗτοι θὰ εἰναι εἰς θέσιν γὰ κατανοήσουν τὴν ἀξίαν καὶ τὸ πνευματικὸν περιεχόμενον ἀλλης τινὸς μορφώσεως ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιδιώξουν ἑτέραν τινὰ ἐπιπόλαιον μάθησιν. Διότι ἡ ἐπιστήμη εἰναι ὡς πρὸς τοὺς ἀμφοτέρους ἔκτενεστάτη.

* *

Ἡ γνῶσις αὕτη δύναται ἐπίσης νὰ ὅδηγήσῃ εἰς διασάφησιν καὶ κατάπαυσιν τοῦ ἀγῶνος. Τὸ μέγα ζῆτημα ποῖος εἰναι καταλληλότερος διὰ τὴν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων, δὲν δύναται νὰ λυθῇ, δηλοντί υπὸ τὴν ἀνωτέρῳ περιγραφεῖσαν μορφὴν καθ' ἵκανοποιητικὸν τρόπον, διότι ἔκεινο, ὅπερ καλοῦμεν διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων, δημοίως πρὸς πᾶσαν ἀλλην οὔτω καλουμένην οἰκονομικὴν διοίκησιν, δὲν εἰναι ἑνιαία τις ἔννοια, ἥτις προϋποθέτει μόρφωσιν ὀρισμένην, γνῶσιν αὐτοτελῆ καὶ συστηματικῶς συγκεκριτημένην, ἀλλὰ οἰκονομικόν τι συγκρότημα, ὅπερ ἔχει ἀνάγκην τόσον τῆς τεχνικῆς δημιουργίας ὅσον καὶ τῆς διοικήσεως χωρὶς αἱ δύο αὗται νὰ ἔχωσιν αὐταὶ καθ' ἕαυτὸς σχέσιν τινὰ πρὸς ἀλλήλας. Ὅσον εἰναι ἐσφαλμένον νὰ ὑπολογίσωμεν πᾶσαν διάταξιν καὶ τὸ πόρισμα τῆς ἐπιστήμης διὰ τὴν διοίκησιν ἥ νὰ ἐκλάβωμεν πᾶν πραγματικὸν μέτρον τῆς ὀντότητος τῶν σιδηροδρόμων τόσον εἰναι ήμαρτημένον νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν μίαν ἥ τὴν ἑτέραν κατευθυνσιν εἰς οἰκονομίαν. Ἀμφότεραι ἔχουν πηρετοῦσιν τὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ δὲν ἀποτελοῦν αὐτὴν ταύτην τὴν οἰκονομίαν, καθὼς ἥ δύναμις, ἥτις ὠθεῖ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀγωγῷ διὰ τοῦ δικτύου τῶν σωλήνων δὲν εἰναι δημοία μετὰ τοῦ εἰσօρμοῦντος ὕδατος, ὅπως καὶ τὸ δίκτυον τῶν σωλήνων ὅπερ δέχεται τὴν πίεσιν

καὶ δίδει τὴν κατεύθυνσιν εἰς τὸ ὅρεῦμα. Εἰς ποῖον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἡτοι τῆς καταλλήλου εἰσαγωγῆς ὕδατος δέον νὺν δοθῇ ἡ πρώτη θέσις, εἶναι ἀσκοπὸν ζήτημα. Εἴναι γνωστὸν ὅτι ἡ σύγχυσις προοήλθεν ἀρχικῶς ἐκ τῆς διοικήσεως, ἡτις πρότερον ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ὀλόκληρον τὸ σιδηροδρομικὸν συγκρότημα εἶναι διικητις δὲν ἐπέδωσεν εἰς τὴν τεχνικὴν τὴν ἥν πράγματι αὐτῇ ἔχει σημασίαν. Ἀλλ' ἡ ἀντίδρασις ὡς αὐτῇ ἐμφανίζεται νῦν, εἶναι τελείως ἀπότλαγητικὴ τούτεστιν εἶναι ἐν τῇ προσωπικῇ ἐπιδιώξει ἐπιφρονίῃς καὶ ἐπίδων προαγωγῆς. Οὕτω δὲν δύναται νὺν ἔξυπηρετήσῃ τὰ πράγματα καὶ αὐτῇ δὲ αὐτῇ ἡ τεχνικὴ ὑφίσταται βλάβην ἐν προκειμένῳ. Φαίνεται, ὡς εἰνὶ ἡ ἐπενέργεια αὐτῇ ἐν τῇ ὁρμητικότητι τῆς προτιμήσεως ταύτης δὲν ἔκτιμαται ὁρθῶς.

Κριτικὴ τις τῇ; ἐκδοκῆς ταύτης δύναται νὺν γίνημόνον, ὡς εἰκός, καὶ ἐκείνων οἵτινες τὴν διενεργοῦν. Ἡ ἀξία τῶν πολλῶν τεχνικῶν ἐπιστήμη καὶ εἰδικὴ γνῶσις τῶν δποίων ἀποτελεῖ κτιὰ μέγα μέρος τὴν δντότητα τῶν σιδηροδρόμων καὶ τὸ de facto περιεχόμενον τῆς διοικήσεως αὐτῶν θὰ μειωθῇ διὰ τῆς διαγωγῆς ἐκείνων, οἵτινες ἐν τῇ ὁργῇ δὲν βλέποντι εἰ μὴ πανταχοῦ περιορισμούς, τοὺς δποίους πιστεύουσιν ὅτι δφεύλουν νὺν ἔκτοπίζουν καί, στερούμενον ἵκανῶς αὐτεπιγάνωσεως; δὲν σκέπτονται τί δέον νὺν ἀναζητηθῇ, ἐκεῖθεν τῶν περιορισμῶν τούτων. Ἡδη ἐν τῇ λόγικῇ αὐτῶν ἐμφαίνεται ἡ ἔλλειψις βαθείας σκέψεως. Μία τυπική, συχνάκις ἐπαναληφθεῖσι σκέψις ἔσχεν ἐπὶ λέξει τὴν ἔξης περίπον διατύπωσιν: «Οταν ἔχω ἀνάγκην τέων ὑποδημάτων πηγαίνω εἰς τὸν ὑποδηματοποιόν, ἀλλ' διαν χρειασθῶ ἀνώτερον τίνα σιδηροδρομικὸν ὑπάλληλον προσλαμβάνω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ιομικόν». Διὰ τῇ; σκέψις ταύτης οἱ νομικοὶ φαίνονται μυκτηροίζομενοι ως δὲ τεχνικοὶ συνιστώμενοι, ἀλλ' ἐπιτυγχάνεται τὸ ἀντίθετον. Δόσις δον δλίγον δ ὑποδηματοποιὸς δ κατασκευάζων τὰ ὑποδήματα, δφείλει νὰ καθορίσῃ ἔαν, πότε κατὰ τίνα τρόπον κλπ. πρέπει νὰ φορεθοῦν ταῦτα, τόσον ὀλίγον δ κατασκευαστής τοῦ σιδηροδρόμου εἶναι ἀναγκαῖος καὶ ὡς διοικητής αὐτῶν. Ἀλλ' οὐδ' δ ναυπηγὸς εἶναι τοιοῦτος. Ἐκεῖνος δστις ναυπηγεῖ τὸ πλοίον δὲν τὸ διοικεῖ δ Ἰωιος, θὰ ἡτο δὲ πάρου

πολὺ ύπερβολικὸν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν κατασκευαστὴν χαλυβδίνων γραφίδων τὸ δικαίωμα εύρεσιτεχνίας ἐπὶ πάντων τῶν προϊόντων τοῦ πνεύματος, ἀτινα γράφονται διὰ τῶν γραφίδων αὐτοῦ.

Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῇ καὶ ἡ ἀδυναμία παρὰ μὴ νομικῶν τῆς ἐμβαθύνσεως εἰς τὴν πνευματικὴν δρᾶσιν τῆς νομικῆς σκέψεως ἡ τουλάχιστον τῆς μορφώσεως ἀντιλήψεώς τινος σχετικῶς πρὸς αὐτήν.

Ἡ δρᾶση νομικὴ σκέψις αὕτη ἔμφανίζεται εἰς τὸν τεχνικὸν πολλαχῶς ὡς σπάνιόν τι εἴδος δρᾶσης διανοήσεως, ἀσήμαντος παιδία μετ' ἔξεζητημένων συλλογισμῶν, οἵτινες εἶναι ξένοι πρὸς τὴν ἀληθῆ πραγματικότητα. Εἶναι προσφιλῆς δὲ χαρακτηρισμὸς τοῦ νομικοῦ ὡς ἀνθρώπου τῶν παραγράφων.

Αἱ παράγραφοι δὲν εἶναι παρὰ ἡριθμημένα σημεῖα, διὰ τῶν δποίων χωρίζονται τὰ χωρία τῶν ισχυόντων νόμων, διατάξεων συμβολαίων κλπ.

Τὸ διτὶ ἡ πραγματικὴ ἐργασία δὲν συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀναφέρωνται ἀπλῶς οἱ νόμοι ἀλλὰ εἰς τὴν ἔμμηνείαν τῶν σχετικῶν χωρίων, τοῦ συνειρμοῦ αὐτῶν καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῶν. ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε περιπτώσεων, καὶ τὸ διτὶ ἡ ἐργασία αὐτῆς, τούτεστιν ἡ ἔρευνα ἐὰν εἰς τὰ χωρία ταῦτα ἀναφερόμενοι κανόνες δέον νὰ ισχύωσι διαφόρως, ἀποτελεῖ τὴν οὖσίαν τοῦ πραγματικοῦ ἔργου τοῦ νομικοῦ, φαίνεται διαφεῦγον τὴν προσοχὴν τῆς ὁρθείσης εἰδωνείας. Διότι ἐὰν ὑπὸ τὸν ἀνθρώπων τῶν παραγράφων θελήσῃ τις νὰ νοήσῃ τὸν σχολαστικὸν διανοούμενον, δστις προσκολλώμενος εἰς τὰ καθ' ἔκαστον χωρία χάνει τὴν γενικὴν τοῦ συνόλου ἐπισκόπησιν. ἡ μορφὴ αὕτη θίγει ἥκιστα τὸν νομικοὺς διότι ἀκριβῶς ἡ νομικὴ ἐπιστήμη ἀγει εἴπερ τις καὶ ἄλλη εἰς τὴν κατανόησιν τῶν καθ' ἔκαστον χωρίων συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ, ἐνῷ, ὡς διδάσκει ἡ ἐμπειρία, ἡ τεχνικὴ ἀποπλανᾶται θεωροῦσα τὰς καθ' ἔκαστον προτάσεις τῶν δποίων δὲν διαγινώσκει τὴν δρᾶσην σχέσειν ἐν τῷ καθολικῷ συνειρμῷ, ὡς αὐτοτελῆ μαθηματικόν τύπον, τὸν δποίον βεβαίως οὔτε δφείλει οὕτε δύναναι νὰ διατυπώσῃ.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἔλλειψιν κατανοήσεως τῆς πνευ-

ματικῆς δράσεως τῶν νομικῶν βαίνει ἡ ἔλλειψις κατανοή-
σεως τῆς ἐργασίας ἢν ἐντέλλονται νὰ ἐκτελῶσιν οἱ νομικῶς
κατηρητισμένοι διοικητικοὶ ὑπάλληλοι. Πᾶν δὲ εἶναι διὰ
τὴν διοίκησιν τὸ δίκαιον καὶ ὁ συνολικὸς νομικὸς βίος καὶ
ποῖον πρόσωπον διαδραματίζει ἀντιστρόφως ἡ διοίκησις
ἐν τῷ νομικῷ βίῳ τῶν λαῶν δὲν κατέστη μέχρι τοῦτο προ-
·φανῶς προσιτὸν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς σκέψεως ἐλαχίστων ἐκ
τῶν τεχνικῶν. Προθύμως ὁνομάζουσι «τὴν ἄνευ τεχνικῆς γνώ-
σεως τῶν πραγμάτων αἰσθησιν τῶν γεγονότων τῶν νομικῶν»,
χωρὶς νὰ λάβωσιν ὑπὲρ ὅψιν τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἀκριβῶς ἡ
διὰ μονομεροῦς εἰδικῆς γνώσεως διαταρασσομένη ἵκανότης
τῆς ἐλευθέρας κρίσεως καὶ ἡ ἀνικανότης τῆς προσαρμογῆς
εἰς τὴν πραγματικὴν πολυμέρειαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς νομικῆς
·αὐτῆς διαμορφώσεως, παραβλάπτουσι τὴν δυνατότητα ὀφε-
λίμου τινὸς διοικητικῆς ἐργασίας.

‘Η μεγάλῃ πλάνῃ δὲ οἱ νομικοὶ στεροῦνται καθ' ὅλο-
κληρίαν γενικῶν τινων γνώσεων δὲν ἀξίζει περαιτέρω συζη-
τήσεως.’ Άλλ' ἡ εἰδικὴ γνώσις ἔχει μόνον ἔμμεσον σημασίαν.

‘Η γνώσις πάντων τῶν πραγμάτων δὲν εἶγαι δεδομένη
εἰς οὐδένα θνητόν. Οὐσιώδης εἶναι ἡ δύναμις τῆς κρίσεως,
ἥτις εἶναι ἵκανὴ νὰ κατανοήσῃ ἐν πάσει λεπτομερείᾳ τὸ
ζήτημα καθ' ὃν τρόπον τοῦτο ἄγεται ὡς γεγονὸς εἰς τὴν
γνῶσιν. ’Οστις διεκδικεῖ ἄνευ τῆς δυνάμεως ταύτης μόνον
ἐπὶ τῇ βάσει φανομενικῆς τινὸς γνώσεως τῶν πραγμάτων
τὴν θέσιν τοῦ κριτοῦ, δομοιάζει πρὸς ἔκεινον, ὅστις ἐρωτηθεὶς
·ἄν παιζει κλειδοκύμβαλον ἔδωσε τὴν ἀπάντησιν: « δὲν
·ἔδοκιμασα ἀκόμη».

‘Ορθὸν εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον: ἡ νομικὴ μόρφωσις
εἶναι ἡ φυσικὴ κατάρτισις διὰ πᾶσαν διοίκησιν καὶ δι'
·αὐτὴν ἔτι τὴν οἰκονομικήν, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον δὲτι,
·ώς πρὸς τὴν οἰκονομικήν διοίκησιν τὸ πεδίον τῆς μὴ νομικῆς
εἰδικῆς γνώσεως εἶναι σημαντικώτεον παρὰ ἐν τῇ κρατικῇ
διοικήσει κατὰ τὴν κυρίαν τῆς λέξεως ἐκδοχήν. Διότι ἡ
διοίκησις εἶναι πανταχοῦ διάταξις, ἀφα δίκαιον ὅπως ἡ
δικαστικὴ ἀπόφασις σταθμίζει τὰ πρὸς ἄλληλα ἀντιμα-
χόμενα κατὰ δίκαιον συμφέροντα, οὕτως ἡ διοίκησις ὁνθμί-
ζει τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα καὶ δὴ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει
μετὰ τῆς αὐτῆς πνευματικῆς καταρτίσεως ὅπως ἔκείνη. Αὕτη

παρέχει εἰς τὴν ὑπὸ τῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης διακανονιζομένην οίκονομίαν τὴν πρακτικὴν ἔκτελεσιν. Βεβαίως τὴν τελευταίαν λέξιν δὲν ἔχει ἐν προκειμένῳ πανταχοῦ ἡ νομικὴ κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ πολλαχῶς ἡ: ὑγιῆς ἀνθαπίνη σκέψις, πάντως δύμως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νομικῆς τῶν πραγμάτων κατανόησεως.

Κατὰ τὴν γενικὴν ἐπισκόπισιν ταύτην δὲν πρέπει ν' ἀπατηθῇ τις ὑπὸ τῶν τυχαίων φαινομένων ἢτοι ὑπὸ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν πρὸ μικροῦ παρελθοῦσαν ἐποκὴν ἐξετιμήθη περισσότερον ἡ ὑπεροβολικὴ προσπάθεια (Strebettum) παρὰ ἡ νομικὴ κατανόησις τῶν πραγμάτων καὶ ὑπὸ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν μεταβατικὴν περίοδον τὸ δίκαιον τίθεται μᾶλλον ἐν ἡσσονὶ μοίρᾳ. Καὶ ἡ ἴδιαιτερά ἵκανότης τοῦ ἀτόμου—ὑπάρχουσι τεχνικοὶ εἰς τοὺς δρούοις ἡ νομικὴ κατανόησις τῶν πραγμάτων εἰνοὶ ἔμφυτος καὶ νομικοὶ οἵτινες ἀνευ γνώσεως τῶν μαθηματικῶν τύπων ἐννοοῦν τὰς συνθήκας τοῦ χώρου καὶ τῶν ἀριθμῶν—δὲν ἀνασκευάζει τὸν κανόνα ὃς πρὸς τὸν μέσον δρον, ὅτι ἡ διοίκησις εἰναι ἄλλο τι πορὰ δημιουργικὴ μαθηματικὴ καὶ φυσικὴ. 'Ο τρόπος καθ' ὃν ὁ τεχνικὸς εἰναι ὃς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δλίγον ἵκανὸς διὰ τὴν διοικητικὴν καὶ τὴν νομικὴν σκέψιν δεικνύει ἡδη ὁ ἀνωτέρω ἐκτεθεὶς τρόπος; τῆς ἀπόψεως τῶν φιλολογούντων, ἡ δὲ ἐλλειψις κατανοήσεως τῆς νομικῆς σημασίας τῆς διοικήσεως καταφαίνεται καὶ ἐν τῇ πράξει. 'Ο νομικός, ἐν τῷ στειῷ περιορισμῷ τῆς χρησιμοποιήσεως αὐτοῦ εἰς τὰ ἴδια θέματά τοι, δὲν εἰναι ἐκτεθειμένος εἰς τὸν κίνδυνον νὰ ἐλεγχθῇ ἀμαθῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τεχνικῆς. Τουναντίον ὁ τεχνικὸς εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἐνοχικοῦ δικαίου π.χ. (Vertragsrecht) πολλάκις δύγαται ν' ἀπατηθῇ.

Θεωροῦμεν περιττὸν καὶ μάλιστα οὐχὶ ἀπολύτως ἀξιοπρεπὲς νὰ μακρηγορήσωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. 'Αλλ' ἡ πεῖρα ἐπιβεβαιοῦ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς διακρίσεως καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν δύο κατευθύνσεων τοῦ νοεῖν καὶ τοῦ δρᾶν. Τοῦτο ἀπαιτοῦσι τὰ πράγματα ὃς πρὸς τὰ δροῖα, παρ' ἀπασαν τὴν ἐκ μέρους μας ἐκτίμησιν τῆς τεχνικῆς καὶ τὴν καθ' ὅλου εὐμένειαν πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς, οὐδὲν θὰ ἥδυνατο νὰ μεταβληθῇ. Τὸ πολὺ τὰ πράγματα θὰ κατεστρέφοντο διὰ τῆς μεταβιβάσεως τοῦ ἀξιώματος τοῦ διοι-

κητικοῦ ὑπαλλήλου εἰς τὸν τεχνικόν.

Ἡ προτίμησις τοῦ τεχνικοῦ περιπλέκεται ἐν προκειμένῳ εἰς ίδιότυπον δίλημμα. Τὸ διτὶ ἡ τεχνικὴ ἐπιστήμη οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν διοίκησιν δὲν δύναται οὐδὲν καν ν' ἀμφισβητηθῆ. Ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἐκπροσωπεῖται, διὰ τῆς οὕτω καλουμένης οἰκονομικῆς τεχνικῆς ἡ ἀποψίς διτὶ ἡ τεχνικὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ βάσις τῆς οἰκονομίας διὸ καὶ εἶναι ἐντεταλμένη νὰ διευθύνῃ τὴν διοίκησιν αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ὁ «εἰδικὸς νομικὸς» εἶται οὐχὶ κατάλληλος νὰ πράξῃ τοῦτο. Ήρός ἀπόκτησιν τῆς διοικητικῆς ίκανότητος ἐσχεδιάσθη ὥπως ὁ τεχνικὸς μετά τὸ τέρμα τῶν Ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν του ἐκμαθή τὴν διοίκησιν ὡς ἐκμανθάνει τις χειρονακτικόν τι ἔργον.

Τοιοῦτον τι ἀπεσκόπει τουλάχιστον ἡ πρὸ δεκαετηρίδος καὶ μὲν ἦν ἐποχὴν ἡ γωνίζοντο ἀκόμη εἰλικρινέστερον, φιλολογικῶς καὶ οἱ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν βουλὴν προβληθεῖσα ἀξίωσις: ὁ φοιτητὴς τῶν τεχνικῶν σπουδῶν ὕφειλε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διπλωματικῶν ἔξετάσεων των νὰ μὴ γίνη ἐργοδηγὸς ἀλλὰ βοηθητικὸς ὑπάλληλος (Referendar) διότι ἄλλως θὰ ἔπαιε φυσικὰ νὰ εἶναι πραγματικὸς τεχνικός, Ἐν τῷ μεταξὺ ἐνοήθη πόσην ἡ πρότασις αὐτῇ ἐπίδρασιν θὰ ἔξήσκει ἐπὶ τῆς ἔξωτερηκῆς ἐμφανίσεως τοῦ τεχνικοῦ, σύμερον δὲ φαίνεται διτὶ ἡ ἀξίωσις ὑπὸ τὴν μορφὴν ταύτην δὲν ἐγείρεται πλέον. Ἀλλ' ἡ καλουμένη οἰκονομικὴ τεχνικὴ κατολήγει ἐν τέλει εἰς τὸ αὐτό: δεδομένου διτὶ ἡ τεχνικὴ εἶναι, ὡς πιστεύεται, ἡ βάσις τῆς οἰκονομίας ὁ τεχνικὸς ὕφειλε νὰ τὴν διαχατέχῃ, ἐπειδὴ δὲ δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο χωρὶς νὰ ἐκμάθῃ τὸν τρόπον τοῦ διοικεῖν ὕφειλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν τεχνικὴν καὶ νὰ γίνῃ διοικητὴς καὶ ἵνα τοῦτο φανῇ δύνατὸν ἄνευ νομικῆς μορφώσεως, ἡ νομικὴ μόρφωσις κρίνεται ὑπὸ εὐαρίθμῳ μων ἀπλῶς ὡς παράλογος. Ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ κατορθώσῃ μόνον ἐν προκειμένῳ τεχνικός τις, διτὶς δὲν εἶναι πραγματικὸς τεχνικὸς καὶ μάλιστα δὲν θέλει νὰ εἶναι καὶ διτὶς συγχρόνως δὲν εἶναι διοικητικὸς ὑπάλληλος διότι στερεῖται νομικῆς μορφώσεως, ἡτις, ὅσον δίήκοπε καὶ ἀν τοις εἶναι πράγματι ἀπαραιτητος. Ἀλλωστε τὸ σχέδιον δὲν προδίδει μεγάλην γνῶσιν τῆς πραγματικῆς σταδιοδρομίας. Οὐδεὶς τῶν λοιπῶν πνευματικῶν κλάδων

πρέπει νὰ περιπίπτῃ εἰς τοιοῦτον κατ' ἀρχὴν ἡμαρτημένον διαλογισμόν, διότι οἱ ἐκπρόσωποι αὐτῶν πρέπει νὰ θέτουσιν τὴν συνείδησιν τῆς ἰδίας ἑαυτῶν ἐπιστημονικῆς ἀξίας εἰς μεγαλυτέραν περιωπήν καὶ ἐπιθυμοῦν παρὰ πάντα πόθον πρὸς ἀπόκτησιν φήμης, ἐπιφροῆς καὶ πλούτου, νὰ καλλιεργῶσι τὴν ἐπιστήμην των, πρὸς ἵκανοποίησιν τῆς ζωῆς των. Ἐν τούτοις τοῦτο εἶναι ζήτημα προσωπικῆς ἀντιλήψεως. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον δὲν δύναται νὰ ἔξυπηρετῇσῃ τὰ πράγματα, διότι όντα ὅντα γίγνεται εἰς ἡμιμάθειαν χειροτέραν ἔκειγνης ἢν ἐκπρόσωπεῖ ἡ ἡδη πανταχόθεν ἀποκρούσθεισα σκέψις κοινῆς σιδηροδρομικῆς μορφώσεως.

Εἶναι δὲ οἵως διάφορον διάλεκτον τῆς τεχνικῆς καὶ διάλεκτον τῆς τεχνικὴς κίνησις ὡς πρὸς τὴν φύσιν καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς δὲν δύναται προφανῶς· νὰ διαγνώσῃ. Βεβαίως εἶναι ἐπιθυμητὸν δπως βελτιωθῇ ἡ μόρφωσις τῶν τεχνικῶν ἀλλ᾽ οὐχὶ δπως παύσωσιν διὰ τοῦτο νὰ εἶναι τεχνικοί, δυνάμενοι νὰ ἐκπρόσωπωσιν τὴν περιωπήν καὶ τὴν σημασίαν τῆς ἐπιστήμης των κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον, τοῦτο δὲ ἀπαίτει ἐν ποώτοις κρίσιν ἐλευθερωτέραν ἔκείνης ἢν καθιστᾶ ἐφικτήν ἡ μέχρι σήμερον μονομερῆς μόρφωσις.

Μονομερῆς εἶναι προφανῶς αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πᾶσα ἐπιστήμη τούλαχιστον ὡς αὕτη καλλιεργεῖται κατὰ τρόπον γερμανικόν, ἡ μονομέρεια δὲ αὕτη εἶναι σημαντικὸν ἀγαθόν, ἐφ' ὅσον ἐδραιοῖ ἐν τῷ ἀτόμῳ κατ' ἀρχὴν τὸν ἀτομικὸν τρόπον τῆς σκέψεως, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι μειονεκτικὴ διότι δι' αὐτῆς ἐλαττοῦται ἡ ἐποπτικὴ θεώρησις καὶ γεννᾶται ἡ ἴδεατή σκέψις, ἥτις εἰσάγει πᾶν διὰ ἀποκτάταις ἐποπτικῶς εἰς τὸ Ἱδίον· ἑαυτῆς σύστημα, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐπεξεργασθῇ τοῦτο πνευματικῶς. Ἀλλ' διὰ τοιοῦτος ἔξαναγκαὶ ισμός, ἀφοῦ ἀπαξ ἐτέθη ἡ βάσις τῆς σκέψεως, δύναται πάλιν νὰ ἐκποτισθῇ δι' ἐλευθερωτέρας κατανοήσεως τῶν πραγμάτων, διὸ καὶ τὴν ἀκαδημαϊκὴν παίδευσιν ἀκολουθεῖ ἡ καλούμενη πρακτικὴ μόρφωσις, ἥτις καθιστᾶ τὸν νεαρὸν ἐπιστήμονα ἴκανὸν νὰ προσαρμόσῃ τὸν τρόπον τῆς σκέψεως αὐτοῦ πρὸς τὴν πραγματικότητα.

Δικαιοσύνη καὶ διοίκησις μορφώνουσι τοὺς τροφίμους αὐτῶν κατ' ἀρχὴν εἰς τὰς ἐκδιδούσας ἀποφάσεις ἀρχάς, ἵνα οὗτοι ἐθισθῶσιν εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ ἐκδίδειν ἀποφάσεις. Οἱ

ἔργοδηγοι⁽¹⁾ τῆς διοικήσεως τῶν σιδηροδρόμων μορφούνται κατ' ἀρχὴν εἰς τὰς κατὰ τόπους ἀρχάς, παρὰ ταῖς ὅποιαις δύνανται νὰ ἴδωσι μόνον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων. Πρὸς τῇς κατ' εὐκαιρίαν τελειοποιήσει τῆς ἴδιας τεχνικῆς γνώσεως δὲν εὑρίσκουν ἔκει εὶς μὴ γραφειοκρατικοὺς τύπους, μόνον δὲ κατὰ τοῦς τελευταίους μῆνας εἰσέρχονται εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν Σιδηροδρόμων ὅπως ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν καλουμένην εἰσηγητικὴν δοκιμασίαν. Ὁρθότερον θὰ ἦτο, ἐὰν οὗτοι ἀπησχολοῦντο ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐν τῇ Διεύθυνσει τῶν σιδηροδρόμων. Ὅτι διφεύλουν νὰ μάθωσιν ἀπὸ τὰ γραφεῖα δύνανται ἐπίσης νὰ μάθωσιν ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν, ἥτις συγκεντρώνει καὶ τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας τῶν κατὰ τόπους γραφείων.

Μόνον τὰ γραφεῖα τῶν ἔργοστασίων καὶ μηχανουργείων δὲν εὑρίσκονται εἰς ὀλίγας μονομερεῖς περιπτώσεις εἰς τὴν ἔδραν τῆς διευθύνσεως. Δύνανται δῆμος οὐχ ἡττον νὰ γίνωσι προσιτά διὰ βραχέος σιδηροδρομικοῦ ταξειδίου.

Εἰς τὴν Διεύθυνσις τῶν σιδηροδρόμων εὑρίσκομενοι, θὰ ὕψειλον οὐ μόνον νὰ πάροιστανται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν εἰς ἀπάσας τὰς συνεδριάσεις ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκδέτωσι τακτικῶς τὰ ἐπὶ τάπητος ζητήματα, δι᾽ ἐκθέσεως ἥτις ἐκθεσίς δέον νὰ ἐποπτεύηται ὑπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑπευθύνου ὑπαλλήλου. Ἐν τῇ ὑποχρεώσει τῆς συντάξεως χρησιμοποιησίμου ἐκθέσεως ὑπὸ τὸν κριτικὸν ἔλεγχον τοῦ ὑπευθύνου εἰσηγητοῦ καὶ συμβουλίου ἔγκειται ἡ βάσις τῆς πρακτικῆς ἐκγυμνάσεως τοῦ πνεύματος, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρέχεται μέχρι σήμερον εἰς τὸν ἔργοδηγόν. Ἐν τῷ δικαστηρίῳ συναμιλλῶνται οἱ πάρεδροι δικασταὶ ὡς πρὸς τὰ καθέκαστον θέματα, ἵνα συμπληρώσωσι τὸν προδιαγεγραμμένον ἀριθμὸν τῶν εἰσηγητικῶν θεμάτων. Τοῦτο θὰ ἡδύναντο νὰ πράξωσι καὶ οἱ ἔργοδηγοι. Ἀλλωστε οὐδὲν κωλύει νὰ δοκιμάζωνται καὶ εἰς τὰς ἐκδέσεις τῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν.

Τούλαχιστον θὰ ἐπιτυγχάνοντο δι᾽ αὐτοῦ πολὺ περισσό-

(1) Bauführer Regirungsbauführer ὁ πρῶτος βαθμὸς ὁ ὀπονεμόμενος εἰς πτυχιούχους πολιτικούς μηχανικούς καὶ μηχανολόγους.

τερον πράγματα παρὰ διὰ τυπικῆς τινος παραπομπῆς εἰς τὰς ὑπηρεσίας. Τὸν ν' ἀσχοληθῶμεν εἰδικῶς καὶ λεπτόμερῶς ἐνταῦθα περὶ τῆς πορείας τῆς μορφώσεως δὲν εἶναι τοῦ παρόντος. 'Αλλ' ἐὰν αὕτη ωμομισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων, διότι τεχνικὸς δύναται χωρὶς οὐδὲν ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας αὐτοῦ ν' ἀπωλέσῃ, νὰ φθάσῃ ἐπὶ τῆς διδοῦ ταύτης εἰς πραγματικὴν μόρφωσιν ήτις θὰ παρασκευάσῃ εἰς αὐτὸν τὴν κατανόησιν τῆς πορείας τῆς διοικήσεως καὶ τῆς σημασίας τῆς νομικῆς διοικητικῆς ἔργασίας.

Τοῦτο ἀκριβῶς ἔχει ἀνάγκην διότι τὴν συνεργασίαν ὡς μέλος⁽¹⁾ τῆς διευθύνσεως ἢ γενικῆς διευθύνσεως καὶ διὰ τὴν ἵκανότητα αὐτοῦ ὡς μέλλοντος προϊσταμένου.

Διὰ τοιαύτας θέσεις δηλονότι δὲν ἀπαιτεῖται ίδιαιτέρῳ εἰδικὴ μόρφωσις προϋποτιθέμενου δτὶ ὑπάρχει ἥδη ἀνωτέρᾳ ἐπιστημονικὴ μόρφωσις καὶ ἡ γενικὴ ἔκεινη κατονόησις τῶν πραγμάτων. 'Ο Προϊστάμενος δφείλει νὰ συνενῇ τὰς ἐν τῇ διοικήσει τῶν σιδηροδρόμων δρῶσας δυνάμεις καὶ νὰ καθιστᾷ εὐχερέστερον τὴν πραγμάτωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς διοικήσεως, ήτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ εἶναι οἱ σιδηροδρόμοι ἔγκατάστασις μεταφορῶν. ἔξυπηρετοῦσα τὰ κοινὰ συμφέροντα, μὲ νήφοντα νοῦν, πειράν τῆς ζωῆς, χαρακτῆρα καὶ ἵκανότητα πρὸς λῆψιν ἀποφάσεων. Τοιούτοις ἀνδρες δύνανται νὰ προέρχωνται τόσον ἐκ τῆς τεχνικῆς δοδού καὶ ἐκ τῆς νομικῆς δι' ὃ καὶ δὲν εἶναι πρέπον δπως αἱ σπουδαιότεραι θέσεις διακατέχωνται ἐπὶ τῇ βάσει ἄλλου μέτρου ἐάν μη ἔκείνου δπερ καθιορίζεται ὑπὸ τῆς χρησιμότητος τοῦ ἔκαστοτε ὑποψηφίου οἰοσδήποτε καὶ μὲν εἶναι οὗτος, ἔχειν καὶ η νομικός.

'Αλλωστε καὶ ἐντὸς τῆς τεχνικῆς ὑπάρχουσι διαφοραὶ κατευθύνσεως κλάδων. Καὶ ἐν προσκεμένῳ δὲν εἶναι δικαίον νὰ κατανέμωμεν τὰς σπουδαιότερας θέσεις συμφώνως πρὸς τὴν δρᾶτην τῶν μερισμάτων. 'Εὰν θύμως εἰς τὰς ἀνωτέρας θέσεις δὲν πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπὸ δψιν τὸ ίδιαιτερόν εἶδος.

(1) Μέλος διευθύνσεως (Directionsmitglied) καλεῖται ἀνώτερος ὑπάλληλος (άνωτερος σύμβουλος ἢ σύμβουλος) ἔχων δικαίωμα ὑπογράψῃς καὶ ἀνεπιρρωτήσεως τοῦ προσδόχου (Eisenbahndirectionspräsident) εἰς δικαιοδότηταν.

τῆς μορφώσεως, είναι ἀκόμη ἀναγκαιότερον νὰ διακρίνωμεν ἀπ' ἄλλήλων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἐπακριβῶς τὴν νομικὴν καὶ τεχνικὴν μόρφωσιν ἵνα ἔκατέρα τῶν κατευθύνσεων γίνῃ ἴκανὴ νὰ προσφέρῃ ὅσον ἀφορᾷ ἐαυτὴν εἰς τὸν διευθύντοντα ἀσφαλῆ βοήθειαν καὶ ἐγγύησιν διὰ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς.

Αναμφιβόλως καὶ εἰς τὰς ἀνωτάτις θέσεις δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅψιν ὅτι οὐχὶ ἡ μονομέρεια τῆς τεχνικῆς, ἀλλ' ἡ μονομέρεια ἄλλου εἰδούς ἦτοι ἡ ὑποκειμενικότης ἔκείνη τοῦ δημιουργεῖν. περὶ ἣς ἐπραγματεύθημεν ἐν ἀρχῇ, πρὸς τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀτελείᾳ, ἥτις ἐνυπάρχει ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ ἥτις δὲν δύναται παρὰ νὰ ὑπάρχῃ, καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν δημιουργικὴν δρᾶσιν, ἵσταται ἀντιμέτωπος ἐπὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς ἡ ἀτέλεια τῆς ἐλάσσονος δημιουργικῆς δυνάμεως, καθ' ὃν τρόπον αὕτη είναι δεδομένη διὰ τῆς ἀντικειμενικότητος τῆς νομικῆς σταθμίσεως.

Τοιαῦται φυσικαὶ ἔλλειψεις ἐκτοπίζονται ὡς ἀριστα, ὅταν ἔκαστοτε ἐκλέγηται διάριστος τῶν ἀνδρῶν. Σκόπιμον θὰ ἦτο ἐάν ἐδίδετο εἰς τὸν διευθύνοντα ὡς μόνιμος ἀντιπρόσωπος (¹) ἴκανὸς ὑπάλληλος, ἀνήκων εἰς τὸν ἔτερον κλάδον ἐάν ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν ἀπεφρδάσσετο ἐν μέρει τοῦ προγραμματικοῦ διορισμοῦ· τῶν μονίμων ἀντιπροσώπων. Ἐν τούτοις τοῦτο είναι πρακτικὸν ζήτημα, δπερ δύναται νὰ λύσῃ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ γραφειοκρατία. Ἡ δικαία πραγμάτευσις τοῦ ζητήματος δὲν ἔχει ἀνάκην νὰ ἔξαρταται ἐκ τοιούτων λεπτομερειῶν.

Ἄλλ' ἡ δικαία πραγμάτευσις αὕτη δύναται νὰ δυναμισθῇ μόνον συμφώνως πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας καὶ οὐχὶ πρὸς τὰς προσωπικὰς τοιαύτας τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἑτέρας ὀμάδος ὑπαλλήλων. Τὸ περιοδικὸν «Verkehrstechnische Woche», τῆς 13ης Ιανουαρίου 1921 ἐν κυρίῳ ἀρθρῷ ἀποκρούεται μετ' ἀγανακτήσεως τὴν μορφὴν ἣν ἐπιφρίπτουσι κατὰ τοῦ φύλλου τούτου ὡς δῆθεν θεσιθηρώντος συστηματικῶς. Ἐάν ἡ ὀνομασία τῆς θεσιθηρίας είναι ὠραία καθ' ἑαυτὴν δὲν ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα. Αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα τουλάχιστον δὲν μετοβάλλεται ἐκ

(1) Υποδιευθυντής ἡ γενικῶς ἐπωποϊστάμενος (Vertreter).

τοῦ δι τὸν λόγων ὀνομασίαν ἀνάγεται εἰς τὴν « ἀνυπερβλητὸν ἐπιπολαιότητα » τοῦ ἀντιπάλου, ἐὰν ἐν τῷ προγράμματι τούτῳ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἐνταῦθα ἔξεταζομένων δύο κατευθύνσεων τοῦ πνεύματος μεταξὺ ἀλλων ἀπαιτεῖται ; Ἐξύψωσις κατωτέρων ὑπαλληλικῶν τάξεων διὰ πλήρους ἔρευνης τῶν ἀναγκαιουσῶν ἵκανοτήτων. Τὸ δι τάξις τις ὑπαλλήλων, ἥτις παρέχει τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν, κατ’ ἀκολουθίαν, ἥτις δύναται νὰ παράσχῃ ὑπευθύνως στατικοὺς ὑπολογισμοὺς, δὲν εἶναι εἰς « κατωτέρων μοῖραν » δύναται νὰ εἶναι μόνον ἐν προκειμένῳ μίᾳ ἐν συνειδήσει τοῦ σκοποῦ ἀναγνώρισις τῆς ἐπιστημονικῆς ἀμορφώτου μάζης, τούτεστι τρόπος τις ἐνεργείας τὸν διοίκον δὲν εἰδίσκουμεν λέξεις νὰ περιγράψωμεν.

Μὲ αὐτὸν συμφωνεῖ καὶ τὸ λοιπὸν περιεχόμενον. Μετὰ μίαν εἰσαγωγὴν ἥτις ἐγένετο μὲν ἀπὸ μονοπλεύρου ἀπόψεως, ἥτοι σκολιᾶς, πάντως ὅμως ἐν σχετικῇ γνώσει τῆς πραγματικότητος, ἀρχονται αἱ ὁξιώσεις περὶ τοῦ κατ’ ἀπόφασιν « σοβαροῦ » ζητήματος : ἐὰν οἱ σιδηρόδρομοι δύνανται νὰ ἔξακολουθήσουν ὑπάρχοντες ὡς διοικητικὴ δργάνωσις ἢ νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἐπιχείρησιν οἰκονομικήν. Ἀλλ’ εἶναι ἀκόμη τοῦτο πράγματι ζήτημα ; Ἡ ἴσχυρὰ αὕτη ἐγκατάστασις μεταφορῶν ἔχει πράγματι ἀνάγκην νὰ μεταβληθῇ εἰς οἰκονομικὴν ἐπιχείρησιν διόπια δὲν ἡτο μέχρι τοῦδε ; Ἐν τῷ κυρίῳ ἀρθρῷ ἐπικαλοῦνται τὴν γνώμην ἀτόμου τινός, διπερ ὑπῆρχε τυχαίως ἐπὶ ἐν περίπου ἕτος κοινοβουλευτικὸς « Υπουργὸς τῶν Σιδηροδρόμων καὶ ὅστις φέρεται γράψας εἰς ἐφημερίδα τινὰ τὰ ἔξῆς :

« Η διοργάνωσις τῆς διοικήσεως τῶν πρωσσικῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων τοῦ 1895 εἶναι « καθαρῶς οἰκονομικοτεχνική », θεωρεῖ δὲ τοὺς σιδηροδρόμους « ἀποκλειστικῶς ὡς διοίκησιν, ἥτις πρέπει νὰ τηρῆται ἐν τάξει », ἀλλὰ « οὐχὶ ὡς ἐπιχείρησις ὑψίστης σημασίας ». Δύναται γνώστης τις τῶν πραγμάτων νὰ ἔκφρασῃ τοιαύτην αρίστιν, ἥτις νὰ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ καταστατικοῦ οἰκονομικῆς τινός ἐπιχειρήσεως διὰ νὰ διαγνώσῃ τὴν ἔννοιαν αὐτῆς ; Ὁτι ἐδημιούργησαν δ. μέγας πολιτικὸς Maybach, δ. εὑφυής Διευθυντῆς Ἰδιωτικῶν σιδηροδρόμων Thielen, δι τοῦ ὑπῆρξεν μέχρι τῆς καταστροφῆς μας, ἥ οἰκονομικὴ σπονδυλικὴ σιήλη

τοῦ θαυμασίως οἰκονομικῶς ὡργανωμένου πρωσσικοῦ Κράτους πάντα ταῦτα δὲν ἔχουσι λοιπὸν θεωρήσει τοὺς σι-δηροδρόμους ὡς οἰκονομικὴν ἐπιχείρησιν; Βεβαιώτατα ὡς οἰκονομικὴ ἐπιχείρησις μεγίστης σημασίας ἔξελήφθη καὶ ἔχοησιμοποιήθη, ὡς οἰκονομικὴ ἐπιχείρησις μεγα-λυτέρᾳ παρὰ ὅσον δύναται νὰ φαντασθῇ μία ἀπλῶς κοινο-θυσυλευτικὴ γνῶσις, καὶ ὡς μία ἰδιωτικοῦ μᾶλλον χαρακτῆρος ἐπιχείρησις ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας, διπερ σήμερον ματαίως ζητεῖται μὲ τὸν φανόν.

Τοιαύτη λοιπὸν κρίσις ὀφείλει νὰ καθιδήγῃ ἐν περιοδι-κόν; Παρὰ τὴν ἐν τῷ κυρίῳ ἐκείνῳ ἀριθμῷ ἐπιμελῶς ἐκπε-φρασμένην ἀποφυγὴν τῆς ὑπονοίας ἀναβρασμοῦ τινος δέοντος νὰ ληφθῇ ὑπὸ ὅψιν ἀκριβῶς λόγῳ τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν εἰς ἐκτὸς τῶν σιδηροδρόμων ἔξεζητουμένη τάσις, τὴν δοποίαν κατὰ τὸν γνωστὸν γερμανικὸν τρόπον ἀσυνηδείτου πίστεως εἰς πράγματα μετάρσια ἀκολουθοῦν τυφλῶς χωρὶς νὰ σκεφθοῦν τὰς σχετικάς λεπτομερείας. Διότι τοιαύτην ἔλλει-ψιν γνῶσεως τῆς ὑφισταμένης διοικήσεως τῶν σιδηροδρό-μων εἰς οὐδένα σιδηροδρομικὸν τεχνικὸν δύναται· τις ν' ἀπο-δώσῃ ἐν συνειδήσει.

Ἐκ τῶν ἀξιώσεων τοῦ περιοδικοῦ ἥ πρώτη εἶναι ἐκ τῶν προτέρων πεπλανημένη ἐν τοῖς πράγμασιν, ἢτοι ἥ ἀξιώσις τῆς συνυπάρκεως τεχνικοῦ τινος ὑφυπουργοῦ τοῦ κράτους πλησίον ἀλλού οὐδένα.

Οὐ νόητον γάρ τοιαύτην ἀντιπρόσωπος τοῦ ‘Υπουργοῦ καὶ δὴ ὁ ἀντιπρόσωπος, δοτις ἀκριβῶς κατὰ τὴν σημερινὴν κοινοθυσυλευτικὴν διακατοχὴν τῶν ὑπουργικῶν θέσεων ὀφείλει νὰ εἴναι τοσούτῳ μᾶλλον ἐνιαῖον πρόσωπον, ἐφόσον οὗτος δέοντος νὰ εἴναι ὑπεύθυνος ὡς ἀνωτέρᾳ ἀρχῇ ἔναντι τοῦ ‘Υπουργοῦ διὰ τὴν δρᾶσιν τῆς ἰδίας περιοχῆς του.

Ἐὰν πρέπῃ νὰ εἴναι διοικητικὸς ὑπάλληλος ἥ τεχνικός, περὶ αὐτοῦ δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις. Ἀλλὰ περὶ τοῦ δοτοῦ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μία μόνον ἀνωτάτη ἀρχή, οὐδεμία συζή-τησις εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ.

Μεγαλύτερος ἀριθμὸς ὑφυπουργῶν ὅταν κατήντα προφα-νῶς μέγας ἀριθμὸς τμηματαρχῶν ὑπὸ ἄλλο ὄνομα διὰ τοὺς δοποίους δ ‘Υπουργὸς ὅταναγκάζετο ἐά της ἀλλην ἀνωτάτην ἀρχήν, ἢτοι ἕνα ‘Υφυπουργὸν (Oberstaatsse-

kretar!) Ἐκεῖνο, δπερ θὰ ἐπιτυγχάνετο ἐν προκειμένῳ, εἶναι ἀκατανόητον. πάντως θὰ ἡτο μία κατ' ἀρχὴν κατάτμησις ἔργασίας τοῦ Ὅπουνδρείου εἰς δύο διαφόρους ὅμιλους ἔργασίας, τὰς ὅποιας δὲ Ὅφυφουνδρὸς δυσκόλως θὰ ἥδύνατο νὰ συνδέσῃ ἐκ νέου εἰς μίαν ἔργασίαν ἐνιαίαν.

Ἐξ ἄλλου ἀπαιτούν : Ἰσην διακατοχὴν τῶν θέσεων, ἵνα, ἀντὶ ἐπιβλαβοῦς ἀντιζηλίας, ὑπάρχῃ προοδευτικὴ ἀμιλλα μεταξὺ διαφόρου μορφώσεως ὑπαλλήλων. Ἰσην δὲ διακατοχὴν τῶν θέσεων λέγοντες ἐννοοῦν τὴν ἀπονομὴν τοῦ ἡμίσεως τῶν θέσεων εἰς τοὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως εἰς τοὺς τεχνικούς, διότι συμμετοχὴ τις τῶν πρώτων εἰς τὰς θέσεις τῶν τεχνικῶν εἶναι φυσικὰ ἀδιανόητος.

Ἡδη ἐμνημονεύθη, δτι οἱ τεχνικοὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι «ἴσοι» διὰ τὰς πονθητὰς θέσεις τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, πρέπει δὲ νὰ ὑποδειχθῇ ἐνταῦθα μόνον ὁ τρόπος, καθ' ὃν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς χοήσεως τῆς ἐννοίας τῆς ἴστητος δὲν ἔχει ἄλλην ἀξίαν παρὰ τὴν τῆς συγχύσεως τῆς κοινῆς γνώμης. Ἀλλὰ περισσοτέραν ἀτυχίαν ἀποτελεῖ ἡ ἀπόδειξις δι' ἣς ἐγκωμιάζεται ὁ ἐκτοπισμὸς τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ὡς ἀντικατάστασις «ἐπιβλαβοῦς ἀντιζηλίας» διὰ προοδευτικῆς ἀμιλλῆς». Ἀλλὰ τίς εἶναι ὁ ἐπιβλαβὴς ἀντιζηλός ; Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ προτιχθῇ ἡ ἔργασία τοῦ διοικητικοῦ ὑπαλλήλου διὰ τῆς ἀμιλλῆς τοῦ ἀντιζηλού τούτου, δστις εἶναι ἀνίκανος δι' αὐτῆν;

Τέλος ἀκολουθεῖ τὸ σχέδιον τῆς νέας ὁργανώσεως, δπερ ἀσχολεῖται μὲ τὴν διοργάνωσιν τοῦ Ὅπουνδρείου καὶ ἐπιδιώκει παρεπιπτόντως καὶ πρακτικῶς νὰ δημιουργήσῃ πλὴν τοῦ «τεχνικοῦ ὑφυπουργοῦ», τὸν διτλοῦν ἀριθμὸν τῶν ὑπουργικῶν τεχνικῶν διευθυντῶν. Μετὰ τὴν ἰδιωτικοποίησιν τῶν Γερμανικῶν σιδηροδρόμων οἱ τεχνικοὶ καὶ μὴ τεχνικοὶ ὑφυπουργοὶ (ὑπηρετοῦσιν ὡς διευθυνταὶ παρὰ τῇ ἐταιρίᾳ τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Γερμ. Κράτους.

Ἀναμφιβόλως νέα ὁργάνωσις τῆς διοικήσεως τῶν σιδηροδρόμων εἶγαι ἀναγκαία κατὰ τοῦτο, λόγῳ τῆς μεταβιβάσεως τῶν μέχρι σήμερον διαφόρων διοικήσεων τῶν σιδηροδρόμων εἰς τὴν συνενωτικὴν ἡεῖσα τοῦ Κράτους, παρίσταται ἀνάγκη νὰ μορφωθῇ νέον τι ἐνιαῖον σύστημα καὶ συνεπῶς

ἡ νέα ὁργάνωσις τοῦ ὑπουργείου εἶναι προφανῶς τὸ πρῶτον βῆμα. Ἀλλὰ τὸ βῆμα τοῦτο δέον νὰ λάβῃ κατεύθυνσιν διάφορον τῆς προταθείσης. Ἡ εἰς τὴν τεχνικὴν ἀναφερομένη πρότασις θέλει ν' αὐξήσῃ τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας τοῦ "Υπουργείου" (¹) καὶ ἀν ἀκόμη πρόκειται νὰ τὸ διαιρέσῃ εἰς δύο τὸ δυνατὸν πολλὰ τιμήματα καὶ διὰ τῆς συνεργασίας τῆς μέχρι σήμερον πρωσικῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας τῶν σιδηροδρόμων, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἀνταπεκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀνάγκην. Ἡδη τὰ τιμήματα τοῦ προγενεστέρου πρωσικοῦ ὑπουργείου τῶν Δημοσίων "Ἐργων ἀπετέλουν ὑδροκέφαλον ἀρχήν, ἡτις ἡπειλεῖτο ν' ἀπωλέσῃ τὴν γενικὴν ἐπισκόπησιν. "Υπουργείον τι τοῦ αὐτοῦ συστήματος καὶ συνεπῶς μὲν ἀντιστοίχως ἀκόμη μεγαλύτερον ποσὸν ἐργασίας δι' ὅλους τοὺς γερμανικοὺς κρατικοὺς σιδηροδρόμους θὰ ἐσήμαινε μειονεκτικοτέραν ἔτι κατάστασιν.

Διὸ καὶ παρίσταται ἀνάγκη, ὅπως, χάριν ἔξυπηρετήσεως τοῦ "Υπουργοῦ", διαποχωρισθῇ μόνον τὸ πραγματικῶς ἀναγκαῖον καὶ ὅπως, ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ καταμερισθῇ ἡ μέχρι σήμερον ἐργασία τοῦ "Υπουργείου" διὰ μεταβιβάσεως ταύτης εἰς τινα ἄλλην ἀρμοδία: ἀρχήν.

Πράγματι ἐν τῇ διοικήσει τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων ἔμπειρέχεται μικρὰ μόνον ὑπουργικὴ ἡ κρατικὴ ἀνωτάτη ἐνέργεια. Πρὸς τῷ διακανονισμῷ τῶν τιμολογίων λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν: "Ἡ παροχὴ τοῦ δικαιώματος ἀπαλλοτριώσεως εἰς τοὺς σιδηροδρόμους δὲ καθορισμὸς τῶν βάσεων τῶν δρομολογίων καὶ ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν σιδηροδρόμων ἡ ἀρμοδιότης ἐπὶ τῶν πεδίων τούτων δὲν εἶναι μάλιστα τελείως ἀναμφισβήτητος—προσέτι δὲ ἡ ἐν τῇ Βουλῇ ἀντιπροσωπεύα τῆς οἰκονομίας τῶν σιδηροδρόμων, ἐφ' ὃσον οἱ κρατικοὶ σιδηροδρόμοι κατὰ τὸ ἀρθρον 92 τοῦ Συντάγματος ἀποτελούσιν αὐτοτελῆ οἰκονομίαν. Ὡς πρὸς τὰ λοιπά, ἡ ἐργασία τοῦ "Υπουργείου" τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων εἶναι κατ' οὐσίαν ζήτημα διοικήσεως καὶ συνεπῶς ζήτημα τοῦ διευθύνοντος ταύτην, ἐφ' ὃσον δέον νὰ

(1) Ἐξυπακούεται ἡ προτέρᾳ κατάστασις (κρατικῆς ἐκμεταλλεύσεως) ὅτε ὁλόκληρος ἡ ἐκμετάλλευσις ἐξηρτάτο ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ Υπουργείου.

καταβάλληται προσπάθεια, δύναμις τὰ πάντα διοικῶνται ὑπό τινος βουλήσεως ἐνιαίας.³ Η σφαῖρα τῆς βουλήσεως ταύτης δέον νὰ είναι συγκεκροτημένη κατὰ τρόπον ὅστε νὰ δῷ μεχρι τελευταίας διοικητικῆς ἐνεργείας, συγχρόνως δύναμις νὰ διατηρεῖ τὴν γενικὴν ἐπισκόπησιν. Κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην τῇ διοίκησις δύναται νὰ είναι, ὡς εἰκός, κατ' ἀρχὴν κεντρική, ἀποκέντρωσις δέ τις κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀμέσου ἀντιδράσεως θὰ ἐσήμαινε διάλυσιν.⁴ Εντεῦθεν ἔξοδομάται ἡ εἰς τὴν τεχνικὴν ἀναφερομένη πρότασις, ἥτις θέλει ἐν πρώτοις νὰ συγκεντρώσῃ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ὑπουργείου δύο τὸ δυνατὸν περισσότερον δύγκον ἐργασίας ἵνα δὲ μὴ ἀπωλέσῃ τὴν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δυσχερῆ καθισταμένην ἐναισιάν ἐπισκόπησιν, θέλει δύναμις ἡ ἐργασία διεξάγηται διαδικτυμοῦ ὑλικῶς κεχωρισμένων τμημάτων, ἅτινα γίνονται «ῶς πρὸς ὧδισμένας τινάς σφαῖρας αὐτοτελῆ».

Η δοθοτέρα δόδος εἶναι δύναμις ἡ νῦν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ συνεσωρευμένη ἐργασία μεταβιβασθῆ εἰς ὑπηρεσίαν, ἥτις, κατανεμημένη εἰς μεγάλας περιφερείας, μεριμνᾷ περὶ τῆς πραγματεύσεως τῆς ἐνιαίας βουλήσεως εἰς τὴν ἐκασταχοῦ ἐκ τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας ἔξαρτωμένην Περιφέρειαν. Τοιούτων γενικῶν διευθύνσεων ἡ δροθότερον μεγάλων ὑπηρεσιῶν Κρατικῶν Σιδηροδρόμων θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη μικροῦ ἀριθμοῦ, αἵτινες ἀρχὴν πληροῦσιν ὡς ὑφίσταμενα τμήματα τοῦ Ὑπουργείου τὴν σφαῖραν τῆς δράσεως αὐτοῦ τοπικῶς συγχρόνως δὲ συμπράτουσι ὡς συστατικὰ μέρη πάλιν διὰ τὴν ἐνότητα. Ταῦτα θὰ ἐπρεπε νὰ περιλαμβάνουν ὡς πρὸς τὴν τοπικὴν ἀκτῖνα αὐτῶν ὀλόκληρον τὴν διοικητικὴν δρᾶσιν, καθ' ὃν τρόπον αὕτη μεταβιβάζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, κατ' ἀκολουθίαν θὰ ἐπρεπε νὰ διοργανώνται οὐχὶ κατὰ τὴν καθ' ὕλην ἐργασίαν ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὴν τοπικὴν κατανομὴν συνφδὰ πρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς συνολικῆς διοικήσεως διὰ τὴν περιφέρειάν της, χωρὶς νὰ είναι ἀνάγκη ν' ἀποκλεισθῇ δύναμις καὶ ἔκαστον ζήτηματα διεκπεραιώνται διὰ τοῦ ἐνὸς γραφείου καὶ διὰ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα. Η ἐσωτερικὴ μορφὴ θὰ ἡδύνατο νὰ προσαρμοσθῇ κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε δραγάνωσιν τοῦ Ὑπουργείου.⁵ Εν τῇ ὑπηρεσίᾳ ταύτῃ θὰ ἡδύνατο νὰ διεκπεραιωθῇ τὸ μέγιστον μέρος τῆς μέχρι σήμερον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διενεργούμενης ἐποπτείας, με-

ταξὶ δὲ ἄλλων καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν ὑπηρεσιακῶν παραπόνων, περὶ τῶν ὅποιῶν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔξιχθῇ κρατικὴ ἀπόφασις, οὕτως ὥστε ἡ διεκπεραίωσις νὰ ἴσχυῃ ὡς ‘Υπουργική. Εἰς αὐτὸν τὸν ‘Υπουργὸν θὰ ἐπεφυλάσσετο πλὴν τῶν Ἰδιαιτέρων καὶ κοινόθουλευτικῶν θεμάτων μόνον ἡ γενικὴ ἐπισκόπησις μετὰ τῆς ἀντιστοίχου ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν κραφείων τῶν κρατικῶν Σιδηροδρόμων, πρὸς τούτοις δὲ αἱ διατάξεις ἔκειναι, αἵτινες δέον νὰ ἔχειν ταῖς ἀμέσως δι- δλόκληρον τὴν διοίκησιν τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων ἀπὸ κοινοῦ.

Ἐνρυτέραν ἔκτασιν δὲν ἔχειαζετο νὰ λάβῃ ἡ νέα ὁργάνωσις αὐτὴ καθ' ἔσυτὴν δεδομένου ὅτι δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ τῶν διευθύνσεων τῶν σιδηροδρόμων—οἵτινες πραγματικῶς καὶ τυπικῶς θὰ ἡτο καλύτερον νὰ δονομάζωνται Γραφεῖα Διοικήσεως τῶν Σιδηροδρόμων ἢ Γραφεῖα τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Κράτους—ὅτι διετηρήθη ἡ ὁργάνωσις αὐτῶν. ‘Ανωμαλία, διὰ τὴν ὅποιαν παραπενοῦντοι δικαίως οἱ τεχνικοὶ εἶναι τὸ κακὸν τοῦ βιοηθητικοῦ προσωπικοῦ, δπερ κακόν, ἔφοδον δὲν πρόκειται περὶ μαθητευομένων ὑπαλλήλων δέον ν’ ἀποφεύγηται καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ μνημονευθέντα κρατικὰ σιδηροδρομικὰ γραφεῖα. Τὸ κακὸν τοῦτο εἶναι λείψανον τῶν παλαιῶν σχεδῶν ἀγνώστων πλέον τεχνικῶν γραφείων τῶν προγενεστέρων σιδηροδρομικῶν Διευθύνσεων. Ἐπειδὴ οἱ ἀνώτεροι τεχνικοὶ δὲν ἦθελον πλέον νὰ ἐργάζωνται ὡς ὑφιστάμενοι, κατηργήθησαν τότε τὰ γραφεῖα ταῦτα ἡ δὲ ἐργασία αὐτῶν ἀνετέθη εἰς τὸ σύστημα τῶν μέσων ὑπαλλήλων ἀντὶ νὰ μορφωθῇ ἄλλως πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν. Ἀπομένει ἐν προκειμένῳ νὰ ἐρωτήσωμεν. ἔὰν δὲν ἥδυναντο νὰ ὀργανωθῶσιν ἐκ νέου ὑπὸ τύπον ἀρχῆς ὡς τμῆματα τεχνικὰ συνηθρωμένα εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διοικήσεως τῶν σιδηροδρόμων, ἄλλα μετ' αὐθεντικοῦ καὶ ὑπευθύνου δικαιώματος. Ταῦτα θὰ ἐπληρώνοντο πιθανῶς διὰ τῶν οἰκονομιῶν ἐκ τῶν γενικῶν κονδυλίων. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἡ διαίρεσις τῶν γραφείων διοικήσεως εἰς τμῆματα δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ἀκόμη οὕτε ἀναγκαία οὕτε ἐπιθυμητή.

Τὸ πολὺ θὰ ἥδυνατο νὰ ὑποδεῖῃ τις μεταβολὴν τινὰ διὰ τὴν τοπικὴν ὑπηρεσίαν, Ἐνταῦθα θὰ ἡτο δυνατὸν νὰ-

κοταργηθοῦν τὰ γραφεῖα συγκοινωνίας, ἐὰν ἡ ἔργασία αὐτῶν, ἐφόσον ἀπαιτεῖ ἀνωτέραν εἰδικὴν μόρφωσιν καὶ ἐπισκόπησιν εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Διοικήσεως, (τὴν σημερινὴν Διεύθυνσιν τῶν Σιδηροδρόμων), καὶ ἥτις ἐφόσον ἐμπεριέχει μόνον πρακτικὴν ἐκτέλεσιν, ἀνατίθεται εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν ἐκμεταλλεύσεως (Betriebsamt), ὃ διευθυντὴς τοῦ ὅποίου μετ' ἀντιστοίχων εἰδικῶν βοηθῶν μέσης μορφώσεως θὰ εἴναι εἰς θέσιν μεταξὺ ἄλλων νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἔλεως (Lokomotivdienst) καὶ περὶ τοῦ προσωπικοῦ ὡς καὶ περὶ τῆς ὑπηρεσιακῆς κατανομῆς τοῦ προσωπικοῦ τῶν μηχανῶν καὶ τῆς διεκπαιφεώσεως. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται ὡς πρὸς τὸ προσωπικὸν τῆς τεχνικῆς ἐκμεταλλεύσεως (Betrieb) καὶ τῆς ἐποπτείας τῶν γραμμῶν (Bahnbevachungersonal). Καὶ ἡ ἔξωτερη ὑπηρεσία συγκοινωνίας μετά τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν ταμείων καὶ τῶν μικρῶν παραπόνων θὰ ἡδύνατο ν' ἀνατεθῇ εἰς μίαν οὐτωσὶ διωργανωμένην ὑπηρεσίαν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲ τῶν μηχανῶν δεικνύεται συμφώνως πρὸς τὴν περιφεραν ἐν τῇ πραγματικῇ τεχνικῇ σταθερά τις ἀμιλλα μεταξὺ γραφείου μηχανῶν καὶ τοῦ Dezernat τῆς τεχνικῆς τῶν μηχανῶν τῆς Διεύθυνσεως τῶν Σιδηροδρόμων, διότι καὶ οἱ δύο ἐπεξεργάζονται τὸ αὐτὸν ἀντικείμενον. Ἀναμφιβόλως ἡ περιοχὴ γραφείου ἐκμεταλλεύσεως θὰ ἔπειπε νὰ εἴναι τοσούτον στενῶς περιωρισμένον, ὥστε ἴκανὸς ὑπάλληλος θὰ ἡδύνατο νὰ ἐποπτεύῃ καὶ νὰ διευθύνῃ τὰ πάντα μετά τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων βοηθῶν. Ήτά ἐπρόκειτο λοιπὸν μόνον ἐπὶ παραδείγματι περὶ ἐνὸς μεγάλου σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ. Διὰ τὰς μεγάλας ἀποστάσεις θὰ ἡδύνατο ἵσως νὰ γίνῃ χοησίς ἐν μείζονι μέτρῳ τῶν προγενεστέρων δευτερευόντων γραφείων. Ἡ διάταξις αὗτη θὰ εἰχε, ἔξαιρουμένου αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀντικειμένου, καὶ τὸ πλεονέκτημα ν' ἀποσαβήσῃ τὰς μεταξὺ τῶν διαφόρων γραφείων ἀπαραιτήτους προστριβᾶς καὶ τὰς πραγματικὰς ἀντιφάσεις σχετικῶς πρὸς τὴν παροχὴν τῆς πραγματικῆς ὑπηρεσίας ἐκμεταλλεύσεως, (Betriebsdienst) νὰ παράσχῃ ἔξωθεν. Ἐνιαίν τὴν περιοπὴν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ διεύθυντος περὶ ἐξένψωνε τὴν περιοπὴν αὐτῆς καὶ τέλος νὰ διευρύνῃ τὸν δρίζοντα τοῦ τεχνικοῦ περιορίζοντα συγχρόνως κατά τι τὴν βάσιν τοῦ τεχνικοῦ σώματος τῶν ὑπαλλήλων.

·Ως πρὸς τὰ λοιπὰ ἡ βάσις αὗτη δέον τὰ θεωρηθῆντας φαινόμενον ἀναπόφευκτον εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν σιδηροδρόμων. Ἀλλὰ τὸ βάρος τοῦτο καθίσταται εὐθὺς ἀμέσως ὑποφερτὸν ἐὰν διὰ τὸν πραγματικὸν ἀριθμὸν τῶν τεχνικῶν ὑπαλλήλων ἔλαμβάνετο ὑπὸ ὅψιν πλὴν τῶν ἡδη ὑπαρχόντων πραγματικῶν βιοηθητικῶν ὑπαλλήλων ἀνάλογος ἀριθμὸς θέσεων ἀνωτέρων συμβούλων ὡς φυσιολογικὴ δυνατότης τῆς προαγωγῆς εἰς τὰ γραφεῖα τῆς διοικήσεως καὶ τὰ τῶν Κρατικῶν σιδηροδρόμων καὶ ἐὰν ἔξαιρεται προαγωγὴ εἰς τὰς ἀνωτάτας θέσεις δὲν ἐπηρεάζετο ὑπὸ τοπικῶν κωλυμάτων. Οὕτω θὰ ἐπετυγχάνετο πρὸς ίδιαίτατον συμφέρον τινῶν ἐκ τεχνικῶν ὅπως οὗτοι παραιτηθῶσι τῆς τάσεως ὑπὸ τὴν μέχρι σήμερον οὐχὶ πρέπουσσιν αὐτοῦ μορφήν. Ἡ διοίκησις τῶν σιδηροδρόμων δὲν εἶναι πεδίον μόνον τῶν τεχνικῶν οὐδὲ ἴδρυμα προνοίας, δημιουργηθὲν διανούς, ἀλλ᾽ ἐγκατάστασις μεταφορῶν, βιομηχανικὴ ἐπιχείρησις ἐκλέγοντα καὶ χρησιμοποιοῦσα τὰ ὅργανα αὐτῆς ὡς ἀπαιτεῖ τοῦτο ἡ ἀσκησις τῆς βιομηχανίας, ἡ δὲ βιομηχανία δὲν εἶναι αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν τεχνικὴ ἀλλὰ χρησιμοποιεῖ τὴν τεχνικὴν ὡς μέσον αὐτῆς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ της. Ἀκούμη δλιγώτερον ὅρθη εἶναι ἡ βασικὴ παράστασις, διτὶ τὰ πάντα, δλόκληρος διπολιτισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος, στηρίζεται ἐπὶ τῆς τεχνικῆς. Καίτοι δὲ οἱ τεχνικοὶ ὡς ἐπιστήμονες, δὲν ἔνεχονται διανούς, ἐν τούτοις ἀκριβῶς εἰς τὸν αἰῶνα τῆς τεχνικῆς ἐξεπεσεν διπολιτισμὸς ὡς δεικνύει ἡ σημερινὴ πεῖρα. Ἀλλωστε ἡ ἐποπτεία τοῦ λαοῦ δὲν στηρίζεται οὐδαμῶς; ἐπὶ τοῦ τεχνικοῦ ἐνδιαφέροντος κατὰ τρόπον ὡς τε νὰ θεωρήσῃ τις τὴν Διοίκησιν τῶν σιδηροδρόμων ὡς ἐγκατάστασιν, περὶ ἣς δέοντα νὰ μεριμνῶσι μόνον οἱ τεχνικοὶ καὶ ἐὰν είχε τοιαύτην ἐποπτείαν, διφείλομεν πάντως. Ήταν ὑπολογίσωμεν τὴν πιθανότητα, διτὶ οἱ νομικῶς μεμορφωμένοι διοικητικοὶ ὑπάλληλοι, ἐν τῇ ἀπιθάνῳ περιπτώσει καθ᾽ ἣν αὐξηθῇ ἡ κατ᾽ αὐτῶν ἀντιπάθεια, δὲν θὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τῆς διοικήσεως καὶ διτὶ οἱ τριακόσιοι οἵτινες εὑρίσκονται ἡδη ἐν αὐτῇ, θὰ ἀνεχθῶσι μὲν τὴν τύχην των ἀλλὰ θ' ἀποτρέψωσι τοὺς μεταγενεστέρους νομικοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τοιούτου εἴδους διοίκησιν. Βεβαίως θὰ ὑπάρξωσι πάντοτε «νομικοὶ τινές», οἵτινες θὰ ἐλάμβανον τοιαύτην θέσιν ὡς δῆθεν

διοικητικοὶ ὑπάλληλοι διατελοῦντες ὑπὸ τὸ ζυγὸν τῆς δεσποτείας τῶν τεχνικῶν, ἀλλὰ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καὶ ἡ καλούμενη «καθαρῶς τεχνική» διοίκησις θὰ καθοδηγήται καὶ αὐτὴ πρόγματι καθαρῶς τεχνικῶς.³ Εν Γαλλίᾳ φαίνεται ὅτι οἱ ιδιωτικοὶ σιδηρόδρομοι εἶναι κατὰ τοιοῦτον τρόπον δραγαγωμένοι.⁴ Ας γάρ λοιπὸν ἡ δοκιμή, ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μίαν γερμανικὴν διμαδικὴν οἰκονομίαν ἀλλὰ ἂς ληφθῆ πρὸ διφθαλμῶν καὶ τὸ ὅτι ἀποτυχία τις θὰ είναι διὰ τὴν περιωτὴν τῆς τεχνικῆς ὀλευθερία!

Εξ ἄλλου πρέπει νὰ σκεφθῶμεν καὶ τὸ ἔξῆς. Εἰς τὸν σημερινὸν λυσσαλέον ἀγῶνα τῆς τυφλῆς δυνάμεως ἐναντίον τοῦ πνεύματος, ὅστις ἀπειλεῖ νὰ ἐνταφιάσῃ δλόκληρον τὸν πολιτισμόν, ἡ ἐπιστήμη δφεύλει νὰ πράξῃ κάτι καλλίτερον παρὰ ἡ μία κατεύθυνσις νὰ ἐπιζητῇ τὸν ἐκμηδενισμὸν τῆς ἄλλης. Κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὀλίγον ἐνδιαφέρει κατὰ βάθος μὲ ποιὸν τίτλον καὶ ἀποδοχὰς ὁ εἰς ἡ ὁ ἔτερος προσελήφθησαν εἰς τὴν ἐπετηρίδα, πολὺ περισσότερον ἐνδιαφέρει, ὅπως πᾶς μεμορφωμένος ἐκπληροῦ ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ τὸ καθῆκον του, ἡ δὲ θέσεις αὗτη δὲν καθορίζεται ἐκ τοῦ ὅτι οὗτος διωρίσθη καὶ προάγεται ἐν αὐτῇ παρ’ ἄλλων ἀλλ’ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἴκανος ἀνὴρ μένει πάντοτε εἰς ὁ ἐτάχθη.

